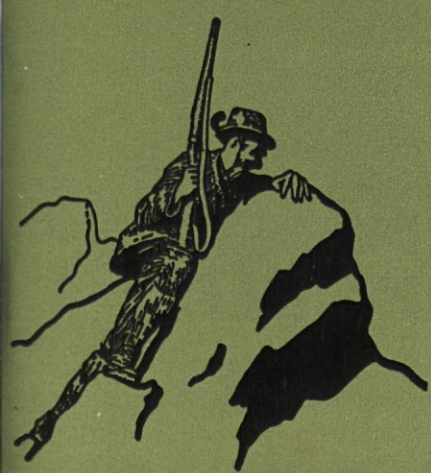

LOVEC

glasilo Lovske zveze Slovenije

Julij
1972

4

MALI OGLASI

Prodajam 4 psičke, nemške kdl. ptičarke, poležene 23. V. 1972, po ugodni ceni. Vrabec, Godnje 4, 66221 Duttovlje.

Prodajam nemške kdl. ptičarje z rodovnikom, stare po 3 mesece; starša z odlično oceno. Franc Kralj, Cesta borcev 6, 61235 Radomlje pri Domžalah.

Zgubil se je kdl. lovski terier Don, dne 20. aprila t.l., v centru Ljubljane, star 8 mesecev. Kdor bi kaj o njem vedel, naj proti nagradi sporoči na naslov: Alojz Turšič, Titova 23a, 61000 Ljubljana.

Kupim kdl. ptičarja, 2 do 3 leta starega, s prav dobro telesno oceno in končano dresuro. Lojze Zajc, Rožna dolina, C. II/30, 61000 Ljubljana.

Prodajam rusko bokarico 12×12, zelo ugodno. Rado Thaler, Resljeva 8, 61000 Ljubljana, tel. (061)-316-207.

Prodajam kragujevsko lovsko puško brezpetelinko 16-16. Feliks Ozimek, Matjaževa 17 (Savsko naselje), 61000 Ljubljana.

Prodajam boroveljsko bokarico 16-7×65 R, s strelnim daljnogledom 4×36, staro 2 leti. Cena 7500 din. Zvone Novoselec, Zoisova 42, 64264 Boh. Bistrica.

Prodajam nem. prepeličarja, starega 2 leti, s prav dobro oceno. Cena 1500 din. Janez Medja, Vackova 7, 64264 Boh. Bistrica.

Prodajam boroveljsko puško trocevko, kal. 16-16/70 - 6,5×70 R, brez daljnogleda. Karel Kovše, Šišenska 11, 61000 Ljubljana.

Prodajam posavskega goniča, 2 leti starega, z rodovnikom, s prav dobro oceno. Avgust Ošlak, Turiška vas 28, 62380 Slovenj Gradec.

Priporočam za paritev kdl. nem. ptičarja, serast s kavno rjavo podlago, močno grajen, s prav dobro oceno. Ivan Bernardič, Libna 26, 68270 Krško.

Popravka

V Ceniku za lov inozemskih lovskih gostov, Lovec št. 3, stran 94, je pri tiskanju nastala napaka, ki jo, prosimo, popravite. Odstrel jelena za vsako nadaljnjo točko čez 210 točk še po 300 \$ - ne pa po 30 \$.

V rubriki »Vprašanja - odgovori«, Lovec št. 3/72, mora biti v odgovoru prvi stavek: Pred nekako 10 leti smo srnjake v 3. letu starosti (torej dveletne) še uvrščali v kategorijo II (torej ne I, ampak II).

Uredništvo

RAZPISUJEMO VPIS V

ENOLETNO DOPIŠNO ŠOLO

za pridobitev strokovne izobrazbe v lovstvu

Šola traja eno leto, s pričetkom 1. oktobra 1972 in z zaključkom 30. septembra 1973, v sodelovanju z Biotehniško fakulteto Univerze v Ljubljani in Dopisno delavsko univerzo v Ljubljani.

Pogoji za vpis:

1. Dokončana srednja šola poljubne smeri.
2. Opravljen ali na podlagi veljavnih predpisov priznan lovski izpit ali lovskočuvajski izpit.
3. Članstvo ali delovno razmerje v lovski organizaciji.

Sprejeti kandidati bodo prejeli predavanja po pošti, tedensko 10-20 strani.

Ob zaključku vsakega trimesečja bo dvodnevni seminar (sobota, nedelja), predvidoma v Ljubljani, kolikor ne bo večina kandidatov z drugih področij.

Šola je brezplačna, a v primeru da proračunska sredstva LZS za te namene ne bodo zadoščala, bodo kandidati morali plačati šolnino do največ 300,00 din.

Kandidati oz. organizacije, ki jih pošiljajo, sami krijejo stroške potovanja in bivanja v času seminarjev.

Kandidati bodo prejeli ustrezen naziv po uspešno opravljenem izpitu.

Pogojev za vpis, navedenih pod točko 2 in 3, so oproščeni uslužbenci na delovnem mestu referenta za lovstvo pri občinskih skupščinah.

Interesenti naj se za podrobnejše informacije in dostavo pristopnih prijav (obrazcev) obračajo pisмено ali telefonično na naslov: Lovska zveza Slovenije, Ljubljana, Župančičeva 9, telefon (061)-21-245, (061)-21-819.

Rok za sprejemanje prijav je nepreklicno do 1. septembra 1972.

Lovska zveza Slovenije

Lovec

glasilo Lovske zveze Slovenije

LV. letnik

št. 4

julij-mali srpan 1972

Foto ing. Janez Černač:
Navadna kanja ali mišar.

V tej številki na strani 116 med drugim bomo: V 4 avstrijskih deželah, od skupno 9, sta navadna in koonoga kanja vse leto zaščiteni. V vseh drugih 5 avstrijskih deželah pa je navadna kanja zaščitena krajši ali daljši del leta. Navadna in koonoga kanja sta vse leto zaščiteni tudi na Hrvaškem, v Sloveniji pa nezaščiteni vse leto.

Je bila torej kritika na račun Slovenije na medrepubliškem posvetovanju o zaščiti ptic v Sarajevu (glej stran 101) upravičena?!

Vsebina

Francè Cvenkel	Ob razpisu	98
Ing. Miha Adamič	Prvi jugoslovanski simpozij »Biologija, fiziologija in patologija divjadi«	99
Ing. Alojzije Frković	Medrepubliško posvetovanje o zaščiti ptic v Jugoslaviji	101
Dr. Zoran Železnik	Še enkrat o steklini	102
Jože Praprotnik	Nasilje (pesem)	104
Lado Švigelj	Obore za intenzivno gojitev prašičev na Kočevskem	105
Vlado Keber –		
Janez Saksida	Lovsko strelstvo	106
	Pravilnik o podeljevanju zlate, srebrne in bronaste strelske značke	107
	Program komisije za strelstvo LZS	107
Tone Svetina	Lovčeva hči – IV.	110
Po lovskem svetu:	Lovni časi oziroma lovopusti v Avstriji – Fr. Cvenkel	114
Lovski oprtnik:	Gamsovi rogli LD Kranjska gora novi prvak Slovenije – B. Blenkuš	118
Fotoamater		120
Vprašanja-odgovori:	Cene za lov inozemskih gostov	121
Mladi pišejo		121
Lovska organizacija:	Kako gospodariti LD Domžale	121
Jubilanti		122
Umrli		124
Lovska kinologija		124
Lovsko izrazoslovje:	Gams ali divja koza – C. F.	125
Šaljive		128

Izvršni odbor Lovske zveze Slovenije je na svoji seji 26. maja 1972 razpravljajal o šestih točkah. Težišče pa je bilo na vzgojno-propagandnem programu, ki ga je še pred sejo dobilo z vabilom vseh 14 članov izvršnega odbora. Ko ga je obrazložil Bojan Škrk, predsednik vzgojno-propagandne komisije LZS, se je razprava usmerila predvsem na organizacijo dopisne šole. Ustanovitev enoletne dopisne šole za strokovno lovsko izobraževanje je že 6. 11. 1971 odobril in podprl upravni odbor LZS, sestavljen iz delegatov oz. predsednikov vseh 18 lovskih zvez v Sloveniji. V proračunu LZS za lov. leto 1972-73 je odobril tudi sredstva za večji del potreb te šole. Izvršni odbor LZS pa je dolžan izpeljati to nalogo konkretno.

Razmere nujno terjajo, da končno tudi v lovstvu namenimo več pozornosti strokovnemu izobraževanju. Ne moremo mimo dejstva, da je lov varstvo in gojitev divjadi ter tudi gospodarstvo. Gospodarjenje pa zahteva znanje. Neizpodbitno je, da industrija, gradbeništvo, promet itd. dosegajo velike uspehe predvsem s pomočjo vse boljše strokovne usposobljenosti svojih kadrov. Za to skrbijo številni tečaji, šole. Vodstva glavnih gospodarskih panog se vse bolj zavedajo, da so sredstva, namenjena za usposabljanje in izpopolnjevanje kadrov, dobro naložena. Čas zahteva svoje in kdor stagnira, nazaduje. Lovstvo v določenih pogledih sicer napreduje, najbolj pa po številu članov, manj po znanju in skrbi za divjad. Število lovcev tudi v Sloveniji nenehno raste, kar je razumljivo, saj človek v objemu civilizacije vse bolj išče rekreacijo tudi v lovstvu. Vendar lov v prvotnem pomenu besede ne more biti več le sam sebi namen. Lov nujno postaja nekaj več. Divjad je področje lovstva. Brez divjadi ni lova in ne lovca. V današnjih pogojih naglega pohoda civilizacije mora lovec vse več žrtvovati za obstoj in varstvo

divjadi, mora pa tudi znati več kakor nekdaj. Pa še mnogo drugega je v lovstvu med seboj neločljivo povezano.

Lovišča v Sloveniji upravlja danes 413 lovskih družin in 7 zavodov oz. uprav lovskogospodarskih organizacij s ca. 14 000 lovci, a na splošno brez zadostno lovskostrokovno usposobljenega kadra. Takšnih ljudi tudi ni na občinah, ki so po zakonu pristojne za več zadev iz lovstva. Zato je npr. potrjevanje lovskogospodarskih načrtov na občinah več ali manj samo gola formalnost.

Zakoreninjena načela iz starih časov, ko je bil lov domena privilegiranih posameznikov in divjad last nikogar kot postranski produkt gozda in polja, kakor npr. gobe, jagode itd., ne veljajo več. Divjad je družbena lastnina in naravna dobrina, kakor npr. voda, zrak. Skrb zanjo pa je poverjena lovcem. V več deželah z naprednim lovstvom so na lovsko izobraževanje mislili že pred časom in tudi ukrepali. Pri nas je sicer lovstvo učni predmet na nekaterih srednjih gozdarskih šolah, na veterinarski in gozdarski fakulteti, toda v nezadostnem obsegu. Zato je Lovska zveza Slovenije začela strokovnemu usposabljanju lovcev posvečati vse večjo pozornost. Temu namenu naj služi že Zlatorogova knjižnica. Na seji upravnega odbora LZS 11. 3. 1972 (Lovec, št. 2/72) je bilo tudi sklenjeno, da je treba poenotiti lovski izpit ter poglobiti in razširiti izpitno snov. Vzgojno-propagandna komisija dalje predlaga, da bi izpitno snov za lovske čuvaje prilagodili tudi za starešine, tajnike, gospodarje LD itd. ter da bi dali ustrezen naziv vsem, ki ta izpit opravijo. Doslej najvišjo lovsko strokovno usposobljenost pri nas pa naj bi dala šola, za katero v tej številki objavljamo razpis.

Izvršni odbor je prišel po daljši razpravi do enotnega stališča, da naj bo pogoj za vpis v lovsko šolo pri Dopisni delavski univerzi v Ljubla-

ni priznan lovski izpit in dovršena kakršna koli srednja šola. Dopisna šola bo trajala eno leto, s pričetkom 1. oktobra letos in z zaključnim izpitom pred komisijo konec septembra 1973. Vodstvo šole oz. Delavske univerze bo kandidatom posredovalo učno snov na približno 600 straneh, tedensko nekako 10-20 strani. Predvidenih je pa tudi pet dvodnevni seminarjev.

Pri predmetu »ekologija« bodo obravnavana poglavja: ekosistemi, ekologija in njen pomen za gojitev divjadi, biotični sistemi biosfere, organizem in okolje, vloga in pomen ekoloških faktorjev v življenju divjadi.

Predmet »populacija« obsega: populacija in njene osnovne značilnosti, prostorska razporeditev vrste, socialnost in osnove socialnega obnašanja divjadi, migracija, fluktuacija, faktorji rasti živalskih populacij, usmerjanje dinamike in strukture populacije.

Pri predmetu »divjad« bodo obravnavane vse vrste divjadi na splošno, njena sistematika, morfologija in fiziologija ter reprodukcija.

Pri »gojitvi divjadi« bo poudarek na gojitvi posameznih vrst v naravi, umetna gojitev, škoda od divjadi in na divjadi, usklajevanje gojitve divjadi z drugimi gospodarskimi panogami, lovskogospodarski načrt, varstvo narave ter bolezn divjadi.

Predmet »lov« med drugim zajema balistiko, trofeje, lovsko kinologijo. Dopisna šola pa ne bi bila le enkratna, delovala naj bi tudi v prihodnjih letih. Po uspešno opravljenem izpitu bo absolvent prejel potrdilo o kvalifikaciji ki bo zaenkrat priznana le v lovski organizaciji. Kakšen naziv bo dobil absolvent, je še odprto vprašanje. Gre predvsem za ustrezno ime. Ali lovski tehnik, ali lovski mojster? Morda kaj tretjega ali četrtega. Lovska zveza Slovenije se priporoča za predloge.

Izvršni odbor je obravnaval med

Jeleni lopatarji ali damjeki gredo na pašo

Foto M. Kemperl

drugim tudi predlog vzgojno-propagandne komisije LZS za ustanovitev lovskega foto-kino kluba. Po prvi varianti naj bi bil sekcija v okviru Lovske zveze Slovenije, po drugi pa samostojen klub, vključen v Foto-kino zvezo Slovenije. Navzoči so pozdravili snovanje lovskega foto-kino kluba in izrazili priznanje lovcem, ki dajejo prednost lovu s kamero pred lovom

s puško. Posebna komisija bo do seje upravnega odbora LZS, ki bo oktobra ob otvoritvi Slovenske lovske razstave, pripravila predlog pravil te sekcije. Na tej razstavi v Mariboru, kjer bo poseben oddelek s fotografijami iz lovstva in varstva narave, naj bi bil tudi ustanovni občni zbor sekcije oz. kluba.

Francè Cvenkel

Prvi jugoslovanski simpozij »Biologija, fiziologija in patologija divjadi«

V dneh 1. in 2. junija t. l. je bil v Ljubljani simpozij z gornjim naslovom, katerega je ob 25-letnici Biotehniške fakultete (BF) v Ljubljani organiziral Inštitut za zoohigieno in patologijo divjih živali. Simpozij je otvoril dekan BF, pozdravil pa ga je predsednik LZS, ki je za udeležence tudi priredil sprejem v hotelu Turist.

Simpozij (sestanek znanstvenikov), ki so mu prisostvovali referenti in drugi udeleženci iz Hrvaške, Srbije, BiH in Slovenije ter gost iz Madžarske, je bil posvečen preučevanju biologije, fiziologije in patologije divjadi v odprtih loviščih, fazanerijah in drugih vzgajališčih divjadi.

Dopoldanski del prvega dneva zasedanja je bil namenjen poročilom o patologiji divjadi. Udeleženci so poročali o svojem raziskovalnem delu z namenom, da se razne institucije in posamezniki z njim seznanijo ter da pri nadaljnjem delu sodelujejo. Poročali so pa tudi o tem, kakšne bolezni divjadi se v posameznih deželah pojavljajo.

Popoldanski del je obsegal referat o širšem pomenu preučevanja patologije divjadi, ki je pomembno tako za divjad (ugotavljanje vzrokov poginov) kakor za lovsko »gospodarjenje«. Dalje je takšno preučevanje pomembno tudi glede zoonoz, to je bolezni, skupnih (divjim) živalim in človeku; glede kužnih in zajedavskih bolezni, skupnih domačim in divjim živalim – in končno tudi za varstvo narave,

saj je divjad njen sestavni del. Referatu je sledila izredno obsežna in živahna razprava. Drugi dan simpozija smo dopoldan poslušali referate o zoonozah živalskih boleznih, ki so nevarne tudi človeku, o brucelozi, trihinelozii, tularemiji in steklini. Zadnja je sedaj posebno aktualna. Širša epidemija stekline, ki je že dosegla Jugoslavijo, je danes nevarna zaradi spremenjenega odnosa med izvorom in prenašalci te virusne bolezni. Nekdaj je bil volk glavni izvor stekline. Bolezen se je širila preko odnosa volk-pes-človek. Ker so bili volkovi zaradi specifičnega predatorskega načina življenja vedno maloštevilni, so le redko prihajali v neposredni stik s človekovim spremljevalcem psom ali celo s človekom samim. Zato so se obolenja pojavljala le posamično ali v zelo omejenem obsegu. Danes je izvor in odnos širjenja stekline lisica-divjad, pes, mačka, živina na paši itd.–človek mnogo nevarnejši. Lisica je euritopna živalska vrsta, številčno je močno zastopana in živi dovolj blizu človeka. Preventivni ukrepi morajo biti zato temeljito preučeni. O kakršnem koli masovnem pokolu ali celo iztrebljanju lisic ne moremo misliti, saj je znana pozitivna vloga lisice v obvladovanju populacije kmetijstvu in gozdarstvu škodljivih glodavcev (ki so po mnenju mnogih avtorjev dejanski, pravi izvor in trajni rezervoar okužbe s steklinjo) ter v vzdrževanju sanitarnega reda v lovišču. Kakršen koli totalitaren

Med poročili o patologiji divjadi (v ospredju z leve) prof. dr. Francè Adamič, dekan biotehniške fakultete v Ljubljani; prof. dr. Jakov Rukavina, z vet. fakultete v Sarajevu; Rado Pehaček, predsednik Lovske zveze Slovenije; Blažo Djuričić, predsednik Lovske zveze Jugoslavije

človekov poseg v naravo se je do sedaj še vedno stokrat maščeval. Popoldan so bili na sporedu referati o problematiki umetne gojitve kotorne, poljskega zajca, fazana, jerebice in minka. Posebno zanimiv je bil referat o umetni gojitvi

kotorne v Hercegovini. Kotorna je divjad, ki danes naglo izginja iz večine nekdanj bogatih lovišč, zato so bile prikazane možnosti umetne gojitve toliko bolj razveseljive. V diskusijah, ki so oba dneva spremljale referate, se je rodilo

Prof. dr. Stane Valentinčič, predstojnik Inštituta za zoohigieno in patologijo divjih živali, poroča o boleznih divjadi v Sloveniji

mного zanimivih ugotovitev in misli, katerih bom nekaj navedel.

Udeleženci so poudarjali nujnost po sodelovanju med strokami, ki sestavljajo spekter lovstva (biologija, veterina, gozdarstvo, agronomija, ekonomika, pravne vede itd.). Lovstvo je sicer samostojna, kompleksna in obenem specifična stroka, čeprav pri nas tega statusa sedaj žal še nima. V vsej Jugoslaviji ni niti ene same šole srednje, višje ali visoke stopnje, ki bi se ukvarjala izključno z vzgojo lovskih kadrov. Edini, do sedaj uspešen premik z mrtve točke so pred nekaj leti naredili v Beogradu, kjer so organizirali podiplomski študij iz lovstva za gozdarje in veterinarje. V Sloveniji bo prvi kvalitativni premik v zaposljevanju pomanjkanja šolanih lovskih strokovnjakov gotovo enoletna šola, ki jo za letos jeseni pripravlja LZS in BF.

Na simpoziju se je pokazala nujnost po ustanovitvi jugoslovanskega dokumentarnega centra za lovstvo. Po enotnem mnenju udeležencev naj bi bil center v Ljubljani na BF. Center naj bi zbiral vso dosegljivo tujo, predvsem pa vso domačo literaturo (tudi neobjavljena dela!) in jo naprej posredoval naročnikom po vsej Jugoslaviji in zunaj njenih meja. Naročniki bi si seveda razdelili stroške za nabavo literature in manipulativne stroške dokumentacijskega centra.

Tudi glede različnega obsega predavanj in odnosa do predmeta lovstvo na fakultetah je bilo izrečenega mnogo. Predavanja, ki jih poslušajo študentje veterine in gozdarstva, obsegajo navadno le enosemestralni cikel, torej vsega skupaj nekaj več ko 30 ur. Navadno je lovstvo za študente neobvezen ali izbiran predmet, nikakor pa ne povsod obvezen. Udeleženci simpozija so bili enotnega mnenja, da je treba obseg predavanj in status predmeta lovstvo uskladiti na vseh jugoslovanskih fakultetah za veterino in gozdarstvo.

Žal so na simpoziju izzvenela tudi stališča posameznikov, ki na tak simpozij ne sodijo. Tu mislim na cehovsko gledanje (**na srečo posameznih**) udeležencev o tem, kdo je strokovno sposoben in torej upravičen upravljati z lovišči. To naj bi bili po njihovem mnenju edino veterinarji, nikakor pa ne gozdarji, ki imajo danes v lovstvu in lovskih organizacijah sosednjih republik odločilno besedo. Brez dvoma so veterinarji nepogrešljivi in dejansko edini resnično usposobljeni za vodstvo fazanerij, farm za proizvodnjo krzna, obor z divjadjo (bodisi lovnih ali oglednih obor), živalskih vrtov itd., torej povsod tam, kjer je žival prisiljena živeti v nenaravnem okolju oz. v okolju s porušeno naravno podobo. **Nikakor pa ne potrebujemo** lovskega strokovnjaka-veterinarja, ki bo iz preventivnih razlogov (?) po krmiščih širom po odprtih loviščih nastavljal hranilni koncentrat z vgrajenimi protiinfekcijskimi in protiparazitskimi sredstvi, kot je poskušal prepričevati eden od udeležencev simpozija.

Dokler ne bo dovolj šolanih oz. specializiranih lovskih strokovnjakov, bodo pač njihovo delo morali opravljati gozdarji, veterinarji, biologi, ekonomisti, agronomi itd., seveda v medsebojnem sodelovanju in razumevanju.

V Sloveniji takih cehovskih tendenc v lovstvu ni čutiti. Verjetno zato, ker nimamo samostojne veterinarske in gozdarske fakultete, pač pa le veterinarski in gozdarski oddelek BF, kjer na obeh poučujejo iste predmete navadno isti predavatelji, prav tako so pogosti tudi kontakti med študenti samimi. Drug razlog pa je v tem, da niti gozdarji niti veterinarji v slovenskem lovstvu še zdaleč niso toliko upoštevani kot njihovi kolegi iz sosednjih republik (od koder je bilo slišati omenjene cehovske izjave!) in so tako tovrstne konfrontacije nemogoče.

A. M.

Simpoziju so tudi prisostvovali (spredaj z leve) dr. Karel Gošler, republiški veterinarski inšpektor; dr. László Studinka, z madžarskega inštituta za biologijo divjadi pri Budimpešti; mr. vet. Branko Grabar, direktor vet. postaje Čakovec

Medrepubliško posvetovanje o zaščiti ptic v Jugoslaviji

Odsek za varstvo narave Zavoda za varstvo kulturnih spomenikov Bosne in Hercegovine in Jugoslovanska sekcija za varstvo ptic sta organizirala 7. 3. 1972 v Sarajevu medrepubliško posvetovanje o problemih varstva ptic v Jugoslaviji. Posvetovanje je bilo v okviru proslave 25-letnice delovanja imenovanega zavoda v zvezi z bližnjo svetovno konferenco o zaščiti človekovega okolja junija letos v Stockholmu.

Ob navzočnosti zastopnikov republiških združenj za varstvo narave in članov Jugoslovanske sekcije za varstvo ptic iz Zagreba, Sarajeva, Kranja, Novega Sada, Beograda in Skopja sta referirala o vprašanjih varstva ptic v Jugoslaviji prof. Zvezdica Mikulić in ornitolog Vladimir Pfeifer, oba iz Zagreba. Po njunem mnenju je troje osnovnih vzrokov za ginevanje ornitofavne v naši deželi:

- zginevanje naravnih ptičjih bivališč, zlasti stanišč in gnezdišč močvirske ornitofavne,
- neracionalna uporaba raznih kemičnih sredstev v poljedelstvu in gozdarstvu ter

– človek-lovec s svojim pretiranim izkoriščanjem lovne favne nasploh, še posebej ptic.

Živalske vrste, ki so predmet lova, namreč še zdaleč niso po svoji številčnosti dosegle določene gospodarske kapacitete lovišč in se – ob častnih izjemah – vzgoji divjadi ne posveča ustrezna pozornost. 120 000 lovcev Jugoslavije, ki skupaj z velikim številom inozemskih lovcev stalno posega v matične fonde divjadi, zatira tudi vse večje število ptičjih vrst. Bodi, da inozemski lovec turist doma uspešno goji fazane, so vendar njegovo zanimanje in lov pri nas često migracijske vrste, divje race, divje gosi, kljunači in številne ptice močvirskih biotopov.

Do kam seže divji lov lovskega turizma in naša nekulturnost, navajam nekaj primerov, ki so jih navedli na posvetovanju v Sarajevu: Kolonijo beloglavega jastreba (*Gyps fulvus*), ki je gnezdil na otoku Cresu, so uničili italijanski lovci, katerim je to področje dala tamkajšnja lovska organizacija v zakup; Lovska zadruga »Vojvodina« iz Novega Sada je nudila v svo-

jih lovskih prospektih poleg druge divjadi brezplačen odstrel ptic pevk; na ribnikih v Ečki pa lovski čuvaj prejme za odstrel vsake bele žličarke (*Platalea leucorodia*), za stimulacijo odstrela, po 7 nabojev. V tako imenovanem »vzornem lovišču«¹ Hutovo blato so najprivlačnejša tarča inozemskih lovcev močvirske ptice, ki jih tukaj na leto postrele do 6000. To področje, ki je kot integralni del že zaščitenega hrvatskega ornitološkega rezervata »Prud«, je postalo največja poguba pticam, namesto da bi bilo kot znano evropsko bivališče in počivališče mnogih vrst močvirnih ptic, izvzeto iz eksploatacije. V kritiki navzočih ni bila izvzeta niti Slovenija, kjer po navedbi njenega zastopnika gnezdi samo še nekaj parov planinskega orla (*Aquila chrysaetos*) in da ta ujeda in še nekaj drugih tod še ne uživajo popolne zaščite. Medtem ko so v drugih naših republikah vsi sokoli popolnoma zaščiteni, škrjančarja ali ostriza (*Falco subbuteo*) v Sloveniji obravnavajo kot vse leto nezaščiteni ujed! Najnovejši primeri ubijanja večjega števila labodov (*Cygnus* sp) v Katlanovskem blatu pri Skopju, na Savi pri Slavonskem Brodu in Dolnjem Miholjcu, v nekaterih krajih Srbije in v Hutovem blatu, v Bosni in Hercegovini zgovorno pričajo o lovski nekulturi in nehumanem ravnanju naših lovcev.

Iz niza sklepov, sprejetih na tem posvetovanju, omenim le tiste, ki se nanašajo na naše lovce:

1. Še naprej si prizadevati za zaščito preostalih naravnih močvirnih in drugih biotopov ter preprečevati njihova nepotrebna melioriranja in devastacije; močvirna področja in ribnike izvzeti iz lovskega turizma; za nemoteno gnezdenje ptic duplaric ob sečnjah v gozdu puščati stara debla z naravnimi dupli; kjer jih pa ni, nameščati umetna gnezdišča.

2. Lovski turizem izvajati le na tisto divjad, ki jo lovske organizacije

umetno goje; ne dovoliti lov na ptice selivke v času selitve v kraje njihove gnezditve.

3. V predvidenih načrtih republ. zakonov o lovstvu predvideti popolno zaščito vseh ujed kakor tudi popolno prepoved strupljenja divjadi.

4. Urgirati hitro ratifikacijo mednarodne konvencije o varstvu ptic od 18. X. 1950, mednarodne konven-

cije o urejanju človekovega okolja in mednarodne konvencije o zaščiti močvirij in močvirnih biotopov iz leta 1971.

5. Pri lovskih in drugih športnih organizacijah, šolah ipd. snovati aktivne za varstvo ptic (v Sloveniji enote varstva narave – Gorska straža LD).

Ing. Alojzije Frković

Še enkrat o steklini

Dr. Zoran Železnik, veterinarski zavod Slovenije

Bralci naj mi ne zamerijo zaradi tega članka, ko so o steklini lahko brali že v letošnji marčevi številki našega glasila. Iz nadaljevanja je razvidno, da je ta članek danes še posebno potreben.

Steklina je nevarna kužna bolezen toplokrvnih živali in ljudi. Povzroča jo virus, ki se razmnožuje v možganih, izloča pa s slino. Okužene živali ga lahko z ugrizom prenesejo na druge živali in ljudi že nekaj dni prej, preden se pokažejo prva klinična znamenja bolezni. Poleg mesojedov, ki so glavni prenašalci stekline, lahko zbolijo tudi druge domače in divje živali ter človek. Bolezen se vedno konča smrtno.

Glede na vrsto živali, ki predstavlja glavni vir okužbe za druge živali in ljudi, lahko to bolezen razdelimo na steklino domačih živali (imenovano tudi urbana steklina), pri kateri je glavni nosilec in prenašalec virusa pes, in na steklino divjih živali (tako imenovana silvatična steklina), kjer so vlogo psa prevzele lisice, delno pa tudi drugi divji mesojedi. Tretja oblika je steklina netopirjev, kjer prenašajo virus na druge živali vampirji, tj. netopirji, ki sesajo kri.

Najstarejša znana oblika stekline je tista pri domačih živalih. Glavni prenašalec virusa je pes, zato je posebno pogosta in nevarna v deželah, kjer je mnogo potepuških psov brez lastnika. Nanje odpade tudi do 90 % diagnosticiranih primerov, medtem ko so med drugimi domačimi živalmi zastopane govedo s kakih 5 %, mačke pa s 3 % primerov (EICHWALD IN PITZSCHKE, 1967). Zaradi ozkega sožitja psov in mačk z ljudmi je ta oblika bolezni za človeka še posebno nevarna.

Steklina pri divjih živalih se je v Evropi pojavila v večji meri šele po drugi svetovni vojni. S področja današnje Poljske se je počasi širila proti zahodu. Danes so s to obliko stekline okužene vse srednjeevropske države.

Glavni nosilec virusa in prenašalec bolezni je lisica. Redkeje zbolijo še druge divje (jazbec, srna) in domače živali (pes, mačka, govedo). Lisice se verjetno med seboj okužujejo pri pretepih ob parjenju ter pri iskanju novih življenjskih okolišev. Govedo okužijo najpogosteje tam, kjer je tudi čez noč na paši. Posebno nevarnost za ljudi predstavljajo mačke, katerih nočne pohode je težko kontroli-

rati. Bolezen se širi med divjimi živalmi različno hitro, kar je odvisno od števila lisic. Povprečna hitrost je med 40 in 100 km na leto.

Med divjimi glodalci naj omenim le hrčka in pižmovko, pri katerih je bila steklina že ugotovljena. Vloga drugih glodalcev pri širjenju te bolezni med divjimi živalmi pa do danes še ni povsem raziskana.

Pri netopirjih se javlja steklina le v srednji in južni Ameriki. Na domače in divje živali prenašajo to bolezen le vampiriji, to so netopiriji, ki se hranijo s krvjo. Zanje kot tudi za druge rastlinojede in žužkojede vrste pa je značilno, da lahko prenašajo in izločajo virus, ne da bi pri tem sami zboleli. Za naše vrste netopirjev, ki so izključno žužkojedi, pa je komaj verjetno, da bi bili pri prenašanju stekline količkej pomembni.

V novembru 1971 je Pasteurjev zavod v Novem Sadu priredil mednarodni simpozij o steklini, na katerem so znani domači in tuji strokovnjaki poročali o najnovejših dognanjih pri preučevanju te bolezni. Posebno zanimivi sta bili poročili o stanju v Avstriji in na Madžarskem.

V Avstriji so v jeseni 1971 imeli le nekaj primerov stekline severno od reke Inn. Ni kazalo, da bi se bolezen širila na druga področja države.

Na Madžarskem so ugotovili prvi velik izbruh stekline v letu 1968. Pri živalih, pretežno pri lisicah, so registrirali 676 primerov. Bolezen se je pojavila ob slovaški meji in se je širila proti jugu in zahodu. Drugi velik izbruh je bil jeseni 1971. Prve primere so našli že južno od Blatnega jezera. Tudi pri tem drugem izbruhu so pretežno obolevale lisice.

V aprilu 1972 sem obiskal inštitut za epizootiologijo veterinarske univerze in zavod za zdravstveno varstvo (National Institut of Public Health) v Budimpešti, kjer sem

Pred negotovo bodočnostjo

Foto M. Danegger

dobil najnovejše podatke o steklini na Madžarskem.

Izbruh bolezni v letu 1971 se je nadaljeval tudi v prvih treh mesecih letošnjega leta. Tako so v januarju 1972 ugotovili steklino pri 241 lisicah, 3 psih, 1 mački, 1 divji mački in 1 srni. V februarju so ugotovili bolezen pri 247 lisicah, 4 psih, 4 mačkah, v marcu pa pri 115 lisicah, 4 psih, 3 mačkah, 2 srnah in 1 podgani.

V komitatu Zala, ki meji na občini Lendava in Murska Sobota, so v januarju 1972 ugotovili 31 primerov stekline, med njimi 1 primer tik ob jugoslovansko-madžarski meji. V februarju so diagnosticirali

17, v marcu pa 8 primerov, medtem ko v prvi polovici aprila še nobenega.

Kot je razvidno iz navedenih podatkov, imamo steklino pred vrati. Čeprav so nekateri avtorji že nekajkrat pisali v Lovcu o steklini, menim, da ne bi bilo odveč, če bi ponovil nekatera najvažnejša znamenja te bolezni.

Pri vseh obolelih živalih opazimo najprej nenaravno obnašanje.

Lisice zgubijo vsak strah pred človekom. Pri belem dnevu se pojavijo na polju, cestah in v naseljih ter tavajo okoli brez cilja. Včasih se stepejo s psi ali mačkami, vendar so, po podatkih iz

slovstva, napadi na ljudi redki. Večkrat opazimo opotekanje in hojo v krogu ter hripavo lajanje. Žival vedno bolj slabi in po nekaj dneh popolnoma ohromela pogine.

Tudi srne se ne boje ljudi in ne beže pred njimi. Pogoste so ohromelosti nog (opotekajoča hoja), večkrat se zaletavajo v drevesa in drgnejo z glavo ob različne predmete, kar lahko povzroči globoke rane. Tudi pri njih se hromost stopnjuje, dokler ne poginejo.

Pri psu se najprej spremeni obnašanje. Postane boječ ali pa napadalen. Večkrat hlasta po zraku in požira predmete, ki sploh niso prebavljivi. Pojavi se nagon po potepanju. Ko bolezen napreduje, se razdraženost spremeni v besnenje. Žival brezobzirno napada ljudi in druge živali ter različne predmete. Pozneje se pojavijo prvi znaki ohromelosti čeljusti in jezika, ki visi iz gobca. Pes hripavo laja in tuli, zaradi krčev v žrelu pa ne more jesti in piti. Ohromelost napreduje in žival v nekaj dneh pogine.

Večkrat lahko opazimo tako imenovano tiho steklino. Psi niso napadalni, gledajo preplašeno in se močno slinijo. Zelo zgodaj se pojavi ohromelost čeljusti ter nog in živali v 2–4 dnevih poginejo.

Mačke zbolijo s podobnimi znamenji kot psi. Besnenje je pogostejše kakor pa tiha steklina. Večkrat je žival zvečer še povsem zdrava, zjutraj pa že napada vse okoli sebe.

Kaj lahko naredimo, da bi preprečili pojav te hude bolezni pri nas? Kot sem že prej omenil, se bolezen širi tem hitreje, čim več je lisic v lovišču. Torej je treba stalež lisic čim bolj zmanjšati. Tuji raziskovalci so ugotovili, da je steklina med lisicami sama ponehala, če so zmanjšali stalež na 1 žival na 250 ha lovišča.

To so včasih dosegli že s povečanim odstrelom in nagradami za vsako uplenjeno lisico. Če to ni

zaleglo, so plinili lisičine v času, ko so bili mladiči še negodni. Tak način lova se lovcem močno upira. Vendar moramo imeti vedno pred očmi, da je steklina smrtno nevarna tudi za ljudi in da je človeško življenje končno vendarle več vredno kot nekaj lisic. Na simpoziju v Novem Sadu so avtorji iz ZR Nemčije poudarili, da jim je v nekaterih pokrajinah uspelo na ta način steklino skoraj popolnoma zatreti, pri tem pa se je stalež fazanov, jerebic in zajcev močno popravil, lisic pa kljub temu niso povsem iztrebili. Pes je žival, ki živi s človekom v najožjem stiku. Lovski psi so še posebej izpostavljeni infekciji z virusom stekline. Zato je vsakoletno obvezno cepljenje psov, ki se pri nas že dolga leta izvaja, še vedno eden glavnih načinov za preprečevanje prenašanja stekline na domače živali in ljudi. Vsak lastnik psa, posebno pa lovec, naj poskrbi, da bo njegov pes res vsako leto cepljen. S tem ne zaščitimo samo svojega štirinožnega lovskega tovariša, ampak posredno tudi sebe in svojo družino.

Poseben problem so mačke. Vemo, da se marsikateri »pridni muc« po noči potepa po bližnji in daljni okolici od svojega doma in stika za plenom. Prav take živali pa kaj lahko pridejo v stik s steklo lisico in занesejo bolezen med ljudi. Isto velja za pse brez lastnika. Vsem takim in podobnim potepuhom bodo morali lovci posvetiti posebno pozornost.

Tu je sezona gob, borovnic in drugih gozdnih sadežev. Iz leta v leto se več ljudi posveča taki, v bistvu zdravi rekreaciji v naravi. Opozoriti pa moramo odrasle, predvsem otroke, da pustijo divje živali pri miru, posebno, če se nenaravno obnašajo. Vsako bolno ali poginjeno žival, ki jo najdejo, pa naj takoj prijavijo lovcem in veterinarju.

Lovske organizacije bodo pravčasno dobile od republiške veterinarske uprave natančna navodila,

kako naj ravnaajo z uplenjenimi ali poginulimi divjimi živalmi, ki so sumljive, da so stekle. Že zdaj pa opozarjam, da lahko steklino zanesljivo ugotovimo samo z laboratorijskimi preiskavami sumljivih živali.

Res je, da trenutno pri nas še ni nobenega dokazanega primera stekline, vendar jo imamo na meji. Zato menim, da ni odveč, če se vsi lovci, ne samo oni v ogroženih področjih, seznanijo z najnovejšo situacijo o steklini ter z osnovnimi ukrepi, ki naj bi pomagali, da obdržimo našo lepo deželo še naprej brez te nevarne bolezni.

Nasilje

Jože Praprotnik

Jutro diši in detelja prve cvetove
odpira;
od hleva se kmet za vremenom
ozira
in prosi vremensko napoved, boga,
da sonca naj da.

Na njivi zeleni pa zajček trepeče
in prosi, naj velik postane, da smrti
uteče ...

Kosilnica zajčku nožice poreže
in kosec po trupelce v jamico seže.
Solza debela na dlačico kane –
nasilje nad slabšim presune in
gane.

Popoldne oblaki spraznili nad
polje
so polne trebuhe ...

Obore za intenzivno gojitev prašičev na Kočevskem

Lado Švigelj, gojitveno lovišče Rog

Menim, da je treba seznaniti slovenske lovce o novih možnostih gojitve velike divjadi, in sicer z intenzivno vzgojo v ograjenih prostorih, v oborah. Ena taka obora za gojitev prašičev je na Kočevskem že šest let. Druga je zdaj v gradnji.

O oborah vladajo med lovci različna mnenja. Nekateri jih ocenjujejo pozitivno, drugi spet trdijo, da so nepotrebne oziroma celo škodljive.

V naslednjem bom podal našo oceno in obenem vzroke, ki so nas privedli do tega, da smo šli v gradnjo teh objektov. Obenem naj bo to odgovor na članek Franceta Ilca v junjskem Lovcu »Obore, nova nevarnost za naravo in divjad«.

Dva med seboj tesno povezana vzroka sta bila odločujoča pri sklepanju o gradnji obor za divje prašiče.

Prvi je v tem, da smo se kot upravljavci gojitvenega lovišča čutili dolžne gojiti to lepo avtohtono divjad, kar nam zaradi raznih vzrokov v prosti naravi ni bilo več mogoče. Prašič je na Kočevskem doma in kočevsko gojitveno lovišče lahko štejemo kot središče njegovega biotopa v Sloveniji.

Drugi razlog pa je povsem gospodarski. Kot je omenjeno v navedenem članku, je gojitev velike divjadi nerentabilna. Posebej to velja za prašiče, ki na eni strani delajo veliko škodo na poljskih pridelkih, na drugi strani pa je to nestalna divjad, kljub krmljenju močno nagnjena k selitvam.

Pogosto moramo poslušati priporočila in kritike, češ da smo lov preveč skomercializirali. Morda res. Toda v danih pogojih nam nihče ne pove, kje vzeti sredstva za vzdrževanje lovišč, če si ne bomo sami pomagali, kakor vemo in znamo.

Na Kočevskem je bilo stanje pred zgraditvijo prve obore nevzdržno: na eni strani stalni napadi na gojitveno lovišče od strani družbenega in privatnega kmetijstva za-

radi škod. To je bilo na dnevnem redu zborov volilcev, na sejah samoupravnih organov podjetij, občinskih skupščin pa tudi v lokalnem časopisju.

Na drugi strani so enaki očitki leteli na nas od strani sosednjih lovskih organizacij, češ da prašiči iz našega lovišča povzročajo škodo na njihovem področju. Prejemali smo tudi pismene zahteve za plačilo škode, med drugim tudi od gojitvenega lovišča »Žitna gora«, in sicer prav za predel pod Hinjami, ki ga zdaj ograjujemo. Kot je razvidno iz gospodarskega načrta, smo imeli v letih 1951 do 1965 poprečni stalež 191 prašičev, poprečni letni odstrel pa je bil 50,6 prašičev v tem obdobju.

Vemo, da se pri prašičih stalež na leto poprečno približno podvoji. Torej je letno ostalo za sosedo okrog 140 prašičev, ki so se zredili v gojitvenem lovišču.

Tudi če smo odstrel zmanjševali, se stalež ni zvečal, ker je prirastek odtekal. Prav tako je bilo stanje skrajno neugodno v starostni in spolni sestavi populacije. Zreli merjasci so bili redki, ker niso utegnili dorasti; prej ali slej so šli preko meje in postali plen lovcev, ki so gledali na prašiča kot škodljivca, katerega je treba zatirati ne glede na spol in starost. Prevladovali so mladi prašiči – velikokrat brez matere vodnice, ki je bila odstreljena. Saj je znano, da je še danes v pogonih težko preprečiti, da ne bi streljali po večjih prašičih, ki so praviloma svinje, ker se merjasci ne drže v tropih. Ko smo razmišljali, kako bi na eni strani preprečili škodo in hkrati zagotovili prašičem na Kočevskem ne samo obstoj, ampak tudi strokovno gojitev, nas je privedel na misel o gradnji obore prav v Ilčevem članku citirani znani lovski strokovnjak dr. Erhard Uckermann. Ko je bil pri nas in smo ga vodili na ogled predela Stari log–Smuka, je izjavil, da bi on tod

zgradil oboro, če bi upravljal s tem loviščem. Zaradi malovrednih gozdnih sestojev, grmišč in zane-marjenih travnikov predstavlja idealne pogoje za gojitev divjadi, na drugi strani pa intenzivira zemljišče, ki v gozdarskem pogledu skoraj ničesar ne daje.

Brez dvoma predstavlja vsaka obora poseg v naravo. To predstavlja tudi vsaka druga gradnja, vsaka cesta in končno tudi vsaka sečnja v gozdovih. Vsak dan smo priča, da se naravni gozdovi počasi spreminjajo v skladišča lesa, brez podrasti in zaklonišč za divjad.

Pri vsakem posegu v naravo je potreben nek kompromis – presoja, v kolikšni meri je spreminjanje naravnega okolja utemeljeno in upravičeno. Sodimo, da naše obore ne predstavljajo takega motenja procesov v naravi, kot se nam očita in da so bile celo potrebne.

Obora pri Smuki meri okrog 1000 ha in druga pri Starem logu približno prav toliko – skupaj torej 2000 ha. To predstavlja 4,5 % lov-nih površin gojitvenega lovišča »Rog« oziroma 1,7 % kočevskih lovišč. Posplošeno na vse lovne površine Slovenije, če hočemo to obravnavati kot vseslovenski problem, znaša ta površina 0,02 % (dve stotini). Vidimo torej, da je zmanjšanje površin za avtohtono divjad, konkretnije za srnjad in jelenjad, nepomembno. Zato pa je omogočena intenzivna gojitev druge avtohtone divjadi, to je prašičev. Tako v celoti vzeto domača divjad ni prikrajšana. Ni točno, da bo biotop divjadi presekán na razdalji 20–25 kilometrov, to je praktično od Kočevja do Dvora. Dejansko gre za prekinitev v dolžini 5,5 in 3,5 kilometra z vmesnim odprtim terenom v širini 200 metrov.

Na tej relaciji poteka med obema oborama važna prometna žila Kočevje–Novo mesto, ki bo v doglednem času modernizirana in bo

Mogočna divjad, da vzdrti lovcu srce

Foto ing. J. Črnač

že cesta sama pomenila veliko oviro za prehajanje divjadi.

Obora pri Starem logu, ki je zdaj v gradnji, meji na lovišče LD Mala gora v dolžini 900 metrov, kar je nepomembno in na gospodarjenje z divjadjo v njenem lovišču ne vpliva. Ob gojitvenem lovišču »Žitna gora« pa meji ograja v dolžini 4440 metrov.

Poglejmo, koliko bodo s tem ogroženi prehodi domače divjadi:

Medveda ograja ne moti, prepleza jo kjerkoli, po kolu ali čez samo mrežo. V že obstoječi obori npr. obiskuje krmišča za prašiče. Jelenjad bi v večji meri omejevali v njenem življenjskem prostoru, če bi prekinili njen selitveni kolobar na črti zimovališča–letna nahajališča. Izrazitih selitev jelenjadi, kot jih poznamo v Alpah in na Snežniku, pa na obravnavanem področju ni. Kolikor pa so, so v glavnem v dveh smereh: Črni vrh–Polom–Suha krajina in pa Roški masiv–Stari log–Kočevska planota–Bela krajina. Naše obore torej selitev v večji meri ne ovirajo, ampak bodo samo zmanjšale življenjski prostor tisti jelenjadi, ki živi na površini 2000 hektarov. Prehodi divjadi v poletnem času pa bodo moteni le toliko, da ne bo več hodila iz gojitvenega lovišča »Rog« na polje pod Hinje in sploh v Suho krajino, kar je bil vedno gospodarski in politični problem pa tudi vzrok nespora-

zumov med upravljalci lovišč tega področja.

Ko smo razpravljali z gozdarji, da zgradimo oboro, smo si bili edini, da je to v pogledu varstva narave pozitivno vsaj v nekem pogledu. Vse druge naravne gozdove in grmišča gozdarji postopoma spreminjajo v urejene, predvsem smre-

Lovsko strelstvo

Predlogi za lovška strelska tekmovanja

Smo sredi sezone lovskih strelskih tekmovanj, ki jih prireajo lovske družine, področne zveze in Lovska zveza Slovenije. Zlasti po družinah pa so tekmovanja dokaj različna, saj nimamo za določene podrobnosti na tekmovanjih pisanih pravil. Predlagam, da bi sprejeli enotne kriterije. Streljanje naj bi tudi čim bolj prilagodili lovskim potrebam. Enotno lovsko streljanje bi bilo treba najprej uvesti po lovskih družinah, najboljši strelci lovskih družin pa naj bi se potem pomerili v istih disciplinah na tekmovanju področne zveze in najboljši s teh tekmovanj na lovskem strelskem tekmovanju LZS.

kove monokulture. Edino površine v obori bodo ostale kot otoki naravna rastišča, namenjena predvsem gojitvi divjadi.

Zmanjšanje staleža prašičev v prosti naravi po zgraditvi obore, ali kot se nam očita »sprememba načina gospodarjenja s prašiči v negativnem smislu«, je bilo nujno zaradi pritiska občin in gospodarskih organizacij. To je bil tudi namen pri graditvi obor in pogoj za dodelitev kredita v ta namen. Negodovanja zaradi zmanjšanja staleža so neutemeljena, da ne rečemo dvolična, če pomislimo, da smo skozi desetletja morali poslušati očitke, češ da naši prašiči delajo škodo v sosednjih loviščih.

S tem, da smo žrtvovali del površin v škodo srnjadi in jelenjadi za intenzivno gojitev druge avtohtone divjadi, smo si tudi zagotovili materialno bazo za gojitev druge divjadi in za boljše gospodarjenje s preostalim delom lovišča.

Predlagam, da bi uvedli štiri discipline:

1. – na umetne golobe,
2. – na tarčo srnjaka,
3. – na gibljivo tarčo merjasca,
4. – na gibljivo tarčo zajca.

Na področju celjske zveze je ta način tekmovanja že dobro vpeljan in precej množičen.

K posameznim disciplinam naslednje:

1. Pri streljanju na umetne golobe je potreben ročni metalec (aparati za metanje umetnih golobov), ki ga je lahko nabaviti in tudi dragi. V ustreznem zaklonu ga postavimo na stojalo. Strelčevo stojišče je 15 m za zaklonom. Nabito puško naj ima strelec na stojišču zapahjeno, drži naj jo ob boku in

PRAVILNIK

o podeljevanju zlate, srebrne in bronaste STRELSKE ZNAČKE

1. Strelske značke prejmejo lovci, člani v LZS vključenih organizacij, ki po tem pravilniku izpolnijo pogoje v streljanju na umetne golobe ali na pomanjšano tarčo srnjaka.

2. Strelska značka je pravokotne oblike 19×21 mm, z vgraviranim simbolom lovca s puško na skali in z napisom LZS.

Strelska značka je v zlati, srebrni in bronasti izvedbi.

3. Strelske značke se podeljujejo le na tekmovanjih, katere vodi izprašan strelski sodnik. Tekmovanje na umetne golobe mora biti izvedeno skladno s pravilnikom Strelske zveze Jugoslavije, na tarčo srnjaka pa po točki 8 tega pravilnika.

4. Za pravilno izvedbo tekmovanja odgovarja sodnik, za zavarovanje strelišča pa prireditelj.

5. Sodnik skupaj z žirijo sestavi o tekmovanju poročilo, ki ga prireditelj pošlje v roku najdlje deset dni komisiji za strelstvo LZS in področni lovski zvezi.

6. Komisiji za strelstvo republiške in področne lovske zveze vodita vsaka svojo knjigo, v katero vpisujeta lovce, katerim so bile podeljene strelske značke (z navedbo vrste značke).

7. Strelske značke podeli takoj po končanem tekmovanju sodnik, ki je tekmovanje vodil, vsem, ki so po tem pravilniku dosegli predpisane pogoje.

8. Streljanje na srnjaka se izvede tako, da vsak tekmovalec strelja na pomanjšano tarčo, ki jo je predpisala komisija za strelstvo LZS, z MK puško serijske izdelave, prosto stoje, brez optičnih pripomočkov, z 10 streli, na razdaljo 35 m.

9. Pogoji za bronasto značko:

- če strelec od 20 vrženih umetnih golobov sestrelji najmanj 70 % golobov;
- ali če od 30–50 golobov, vrženih z najmanj tremi metalnimi stroji, sestrelji vsaj 65 % golobov;
- ali če od 50 in več golobov, vrženih z najmanj tremi baterijami – vsaka iz treh metalnih strojev – sestrelji vsaj 60 % golobov;
- ali če strelec na tarčo srnjaka doseže po tem pravilniku z MK puško najmanj 60 krogov.

10. Pogoji za srebrno značko:

- če strelec od 30–50 golobov, vrženih z najmanj tremi metalnimi stroji, sestrelji vsaj 75 % golobov;
- ali če od najmanj 50 golobov, vrženih z najmanj tremi baterijami – vsaka iz treh metalnih strojev – sestrelji 70 % golobov;
- ali če strelec na tarčo srnjaka doseže po tem pravilniku z MK puško najmanj 70 krogov.

11. Pogoji za zlato značko:

- če strelec od najmanj 30 golobov, vrženih z vsaj tremi baterijami – vsaka iz treh metalnih strojev – sestrelji vsaj 84 % golobov;
- ali če strelec na tarčo srnjaka doseže po tem pravilniku z MK puško najmanj 80 krogov.

12. Strelske značke prejmejo tudi strelci na mednarodnih tekmovanjih, če so bili uspehi v skladu s tem pravilnikom in če je strelec zastopal lovsko organizacijo. Na takih tekmovanjih strelske značke podeljuje komisija za strelstvo LZS. Pravilnik velja od 7. 11. 1969.

Lovska zveza Slovenije
komisija za strelstvo

PROGRAM

KOMISIJE ZA STRELSTVO LZS

Program te komisije je sestavni del širšega strokovnega programa Lovske zveze Slovenije.

Komisija svoja prizadevanja usmerja zlasti k naslednjemu:

I. Popularizacija strelstva in skrb za množičnost v strelstvu

1. Uvesti funkcijo referenta za strelstvo v vseh LD.
2. Ustanoviti komisije za strelstvo pri vseh področnih lovskih zvezah.
3. Komisija za strelstvo LZS uporabi vse možnosti za čim boljšo povezavo s komisijami LZ in LD.
4. Zagotoviti vsem lovcem minimalno vadbo v streljanju ter ugotoviti strelske sposobnosti posameznikov. Zato je treba uvesti obvezno tekmovanje v vseh LD, v roku, usklajenem z nadaljnjimi tekmovanji. Tekmovanja LD naj bi financirale LD same in tudi zagotovile nastop svojih reprezentantov na višji ravni.
5. Lovske družine naj se zavzemajo tudi za organizacijo meddružinskih in bazenskih tekmovanj.

6. Področne zveze naj izvedejo svoja prvenstva z nastopom bazenskih ali družinskih ekip pred prvenstvom LZS, in v kraju s tehničnimi pogoji za tako prireditel.

7. LZS priredi vsako leto prvenstvo v lovske streljanju. Na tem prvenstvu mora zagotoviti nastop ekip in posameznikov vseh področnih zvez.

8. LZS organizira vsako tretje leto troboj ekip Tržaške, avstrijske Koroške in SR Slovenije. V vmesnih letih pa pošlje svojo reprezentanco, sestavljeno iz najboljših na prvenstvu LZS, na troboj teh reprezentanc na Tržaško ali Koroško.

II. Vključitev streljanja v lovski izpit

Komisija bo pripravila ustrezen program za praktični del izpita v streljanju na tarčo srnjaka in umetne golobe, pravna komisija LZS pa bo pripravila pravilnik za lovski izpit, enoten za vse področje LZS.

III. Ustvarjanje pogojev za razvoj lovskega strelstva

Postopno spreminjati miselnost lovcev v smislu pravilnega vrednotenja strelske veščine v lovišču. Ustvarjati tehnične pogoje za izvajanje strelskih dejavnosti, predvsem z izgradnjo ustreznih strelišč. Komisija bo nudila strokovno pomoč, teoretično kakor tudi praktično, pri organizaciji tekmovanj, gradnji strelišč ter izpitih za lovske strelske sodnike.

IV. Skrb za nadaljnji razvoj tekmovanja za strelske značke LZS

V. Druge naloge

V sodelovanju z gospodarsko oz. propagandno komisijo LZS bo tudi utemljevala:

- uporabo ustreznega orožja in kalibrov za lov na določene vrste divjadi;
- vključitev potrebnih strelskih in balističnih dognanj v učno snov za lovske izpite;
- sodelovanje s Strelsko zvezo Slovenije ter z enotami splošnega ljudskega odpora ter JLA.

Program sprejet 24. 6. 1971.

Lovska zveza Slovenije
komisija za strelstvo

ne ob ramenu. Na strelčevo pove-lje »pul« naj metalec goloba ne vrže takoj, temveč po dveh sekun-dah. Strelec naj dvigne puško k licu šele, ko opazi goloba. Vsak strelec naj bi streljal na 10 golo-bov s šibrami št. 12.

2. Na tarčo srnjaka naj bi streljali z MK puško z visoke preže z na-slonom na 50 m. MK puška naj bi bila brez optičnih naprav, strelec naj bi streljal 10 X. »Srnjak« naj bi bil naravne velikosti, z 10 včr-tanimi krogi, z vrednostjo od 1 do 10 točk. (Pomanjšan srnjak, ki ga je kot tarčo dala v tisk gorenjska lovska zveza, naj bi bil torej ne-koliko večji!)

3. »Merjasca« iz lesa ali primerne kovine v naravni velikosti ter s papirnato tarčo na njem, premera 20 cm, obesimo na ustrezno ko-lesce (kakor pri škripcu). Med drevesi napnemo primerno žico, po kateri spuščamo tarčo. Napeta žica naj ima toliko padca, da se tarča premika okoli 1 m na se-kundo. Morda je še enostavneje

vleči tarčo po napeti žici s tanjšo žico. Strelec strelja na razdaljo 75 m. Puško drži ob boku in jo dvigne k licu šele, ko se tarča po-kaže oz. ko se začne premikati. Strelec odda 5 strellov v različnih časovnih predledkih (ker so risa-nice repetirke ali samo enostrelne). »Merjasec« se torej na svoji poti pred strelcem lahko pomika več-krat.

4. »Zajec« iz lesa ali primerne ko-vine v naravni velikosti ima pa-pirnato tarčo premera 10 cm. Prav tako kakor merjasca ga vlečemo po žici, vendar hitreje, 1,5 m na sekundo. Tekmovalec strelja 5-krat s šibrami št. 10 (ali 12) na 35 m. Nabito puško, a zapahnjeno, dvig-ne od boka šele, ko se tarča pokaže oz. ko se začne premikati. Tudi na zajca streljamo v različnih časovnih predledkih in tarčo (pa-pirnat model) po vsakem strelu zamenjamo, če je zadeta.

Zadetke točujemo: sestreljen go-lob 10 točk, na srnjaka je možno doseči 100 točk (10-krat v središčno točko oz. srednji krožec), vsak za-detek v tarčo merjasca je 10 točk in vsak zadetek v tarčo zajca je 10 točk; »zajec« je zadet, če je krog zadela vsaj ena šibra. Sku-paj na vse tarče je torej možno doseči največ 300 točk.

Ob koncu tekmovanja naj bi strelci dobili za 90 % uspeh zlati, za 80 % uspeh srebrni in za 70 % uspeh bronasti znak dobrega strelca.

S takim načinom bi streljanje pri-bližali lovskemu načinu, kajti lov-sko pravilo je, da dvignemo puško šele, ko divjad vidimo. Pri dru-žinskem streljanju na tarčo srnjaka bi lahko namesto MK puške upo-rabili risanico večjega kalibra in s tem tudi opravili obvezno pre-izkušnjo pred lovom na srnjad oz. na vso veliko divjad. Predlagam tudi da bi enako na tekmovanjih področnih zvez in republiške zveze prešli na lovsko držo in dviganje puške.

Vlado Keber

Pripombe k predlogom

K prispevku tovariša Kebra »Pred-logi za lovska strelska tekmo-va-nja« bi želel pojasniti nekaj stvari.

Discipline, ki jih predlaga, so ne-dvomno zelo dobra priprava za lov. V sosednji Avstriji imajo v lov-skih krogih že lepo tradicijo. Tudi v naši komisiji so bili že večkrat podani slični predlogi. Na tekmo-vanju za prvenstvo LZS je bila že pred leti uvedena kot tretja disci-plina – streljanje na bežečega zajca. Praksa pa je pokazala, da sta zaenkrat edini disciplini, ki jamčita vsem tekmovalcem enake pogoje, streljanje na tarčo srnjaka in umetne golobe. Prav zato sta to tudi disciplini, ki veljata za osvo-jitev strelskega znaka. Druge di-scipline, kakor streljanje na beže-čega merjasca, nekje na gamsa, na olimpiadi na jelena, pa zahte-vajo zelo precizne in drage apa-rate. Le-ti dajejo enake možnosti vsem tekmovalcem. Vse improvi-zacije pri podobnih streljanjih pa so odlična vaja za lov, žal pa za večja tekmovanja nesprejemljiva.

Že nekajkrat je bil tudi v komisiji podan predlog, da bi umetnega goloba klicali s puško ob boku in ne ob licu. Predlog ni bil sprejet, ker se vsa večja tekmovanja izva-jajo po republiških in mednarodnih pravilih. Ta pa drže puške pri kli-canju umetnega goloba ne pred-pisujejo. Tudi vsa strelišča pri nas so grajena skladno s temi pred-pisi. Za streljanje oz. klicanje go-loba »z boka in ne od lica« pa bi bilo treba vsa ta strelišča preure-diti in s tem seveda prekiniti z vsemi medrepubliškimi in medna-rodnimi tekmovanji. To so bili glavni argumenti, zaradi katerih ta način ni bil sprejet.

Glede streljanja na tarčo srnjaka mislim, da so pravila objektivna. Strelja se na razdaljo 35 m, stoje, brez naslona, z malokalibrsko puško brez optičnih pripomočkov. Vse to seveda velja za tekmovanja,

Pokojni Janez Pristovnik, član LD Slov. Bistrica, je puško vedno nosil po usta-ljenem lovskem običaju na levi rami s cevmi spredej

zlasti še, kadar ta veljajo tudi za osvojitev strelskega znaka LZS. Vsa družinska tekmovanja pa poleg osnovnih dveh disciplin lahko obsegajo še vse discipline, ki jih predlaga tovariš Keber in verjetno še razne modifikacije istih.

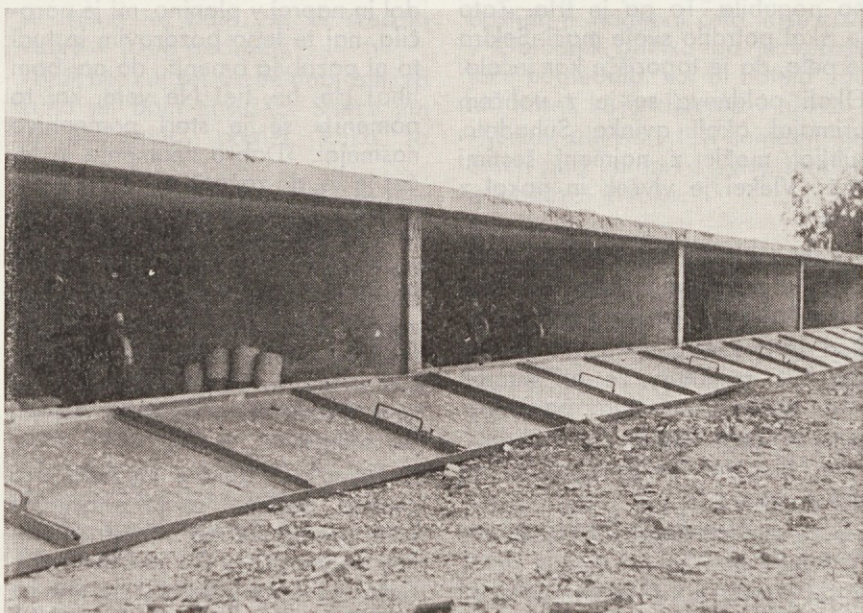
Vsakoletno strelsko preizkušanje pred lovno sezono na veliko divjad pa mislim, da je prof. dr. Cajhen v svojem članku v letošnjem majskem LOVCU temeljito obdelal. V interesu sleherne lovske družine je, da tako preizkušnjo uvede in to po kriterijih, ki jih avtor v svojem članku navaja.

Pri vseh družinskih tekmovanjih in strelskih preizkušnjah bi bili lovci v veliko pomoč družinski strelski referenti. Ti naj bi po programu komisije v bližnji prihodnosti vsi opravili sodniški izpit za vsa lovska strelska tekmovanja.

Danes že razpolagamo z zadovoljivim številom sodnikov iz vseh področnih zvez, tako da ni več problem dobiti sodnika za katerokoli strelsko prireditev. Izpiti za sodnike so v programu vsako leto v sklopu prvenstva LZS. Izpit obsega praktični in teoretični del. Praktični del se opravlja pri treningu in tekmovanju za prvenstvo LZS. Kandidate prijavijo področne lovske zveze hkrati s prijavo svojih ekip za prvenstvo LZS.

V okviru različnih lovskih strelskih tekmovanj, od družinskih navzgor, so tudi tekmovanja za strelske značke Lovske zveze Slovenije. Zato je prav, da poznamo pravilnik, ki točno predpisuje pogoje za osvojitev teh značk. Poudarjam, da je treba ta pravilnik strogo upoštevati na vseh tekmovanjih, kjer se za te značke tekmuje. V ta namen pravilnik tudi objavljamo. Objavljamo pa tudi program komisije za strelstvo LZS. Iz njega so razvidne vse naloge, ki jih komisija izvaja v okviru možnosti.

Janez Saksida,
predsednik komisije
za strelstvo LZS

Na koprskem strelišču v Šmarju

Foto Fr. Cvenkel

Lovčeva hči

Tone Svetina – ilustriral Štefan Planinc

IV.

Po neurju so bili dnevi jasni in mirni. Boštjan je drvaril. S kmetom Suhadolcem sta podrli toliko bukev, da je imel posla za več tednov. Ves se je zagrizel v delo in z neugnano močjo vihtel sekuro. Velike, bele iveri so letele od debelih bukovih vej. Na planjavi, kamor je po razmočenem svetu vodila slaba gozdna pot, se je belila že velika skladovalnica. Delal je z neko posebno vnemo. Nepričakovano srečanje z Minko in sumljivo ogledovanje lovcev sta mu neprestano rojila po glavi. Posebno zadnji dogodek ga je vznemirjal. Znova in znova pa mu je prihajala pred oči tudi Minka. Že po prvem srečanju pod Ostrim vrhom je velikokrat mislil nanjo, sedaj pa je začutil, da se je nanjo usodno navezal. Bil je kakor reven otrok, ki hrepeni po lepem in svetlem domu.

Čim bolj je vse to premleval, tem bolj je čutil, kako se pregraja med njima vse bolj več. Minka se mu je zdela kakor ogromna stena, ki ga neznansko vleče, da bi jo premagal, obenem pa grozi, da ga bo pogubila. To ga je trlo. Zato je iskal potrdilo svoje moči. Sekira je pela, da je toporišče kar ječalo. Okoli poldneva se je z voličem primajal okoli ovinka Suhadolc, suhljat možic z najmanj šestimi križi. Vlekel je vivček in pokal z bičem.

»Hi, hi, cik!«

Glas je povzdignil, da bi opozoril nase Boštjana, ko ga je zagledal. Rad ga je imel, z njegovim očetom sta bila prijatelja že od mladih nog. Boštjanova sekira pa je neutrudno pela naprej.

»Hej, Boštjan! Ne pretrgaj se, saj nimaš na uro!«

»Oho, pozdravljeni! Kdo bi se vas nadejal!«

Zabil je sekuro v hlod in si obrisal potno čelo.

»Kam pa ste namenjeni?«

»V planino grem in tebi sem pripeljal nekaj brašna. Še prej pa bova malo pojedla in popila!«

Potem sta sedla pod košato smreko. Suhadolc je odrezal velik kos belega kruha, ga za prst debelo namazal z zaseko in položil nanjo še klobaso.

»Na, Boštjan, ali bo?«

Boštjan se je zasmejal.

»Janez, tak kos ste mi odrezali, da bi vam prst zmečkal, če bi vam padel na nogo.«

Oba sta se smejala, z velikim užitkom pospravila malico ter jo zalila s hruševcem.

»Takole sva včasih s tvojim očetom sedela pod smreko, kadar sva bila v drveh. Meni ni bilo za lov, njega pa je včasih kar zmanjkalo. Ni se kaj prida zamudil, pa je prinesel gamsa. Skoraj bi pozabil, he, he, Boštjan ti si pameten!«

»Kaj pa ima spet za bregom?« je ugibal Boštjan. Suhadolc pa se je zvito namuznil. Nekaj časa je še molčal, da bi zbudil v Boštjanu še večjo radovednost, potem pa je prišel z besedo na dan.

»Lovčeva me je srečala, saj se menda dobro poznata. Ko sem ji omenil, da sem namenjen v Mokri dol in naprej v planino, mi je naročila, naj te lepo pozdravim in tudi to ni pozabila omeniti, da naj bom tiho! He, he, he! Ne vem, kaj to pomeni!« se je stari pomenljivo nasmejal. »Dobro znamenje je to, čas je že, da začneš misliti na svoje gnezdo. Moja beseda o tistem svetu nad Robidjem drži! Takoj ti ga dam, samo odloči se! Tudi les boš dobil pri meni, da si boš lahko zgradil kočo. Marsikaj sem dolžan tvojemu očetu, najboljša prijatelja sva si bila in obljubil sem mu, da bom gledal nate, če bi se mu kaj pripetilo.«

Boštjanu so ugajale možakarjeve besede. Spomnil se je hribčka, s katerega se vidi na obe strani doline venec gora. Da bi imel kočo, kočo na hribu! Potem se mu ne bi bilo treba drenjati v materini bajti. Lahko bi pripeljal dekle. Mor-

da bi postal celo lovski čuvaj. Vse dni bi prebil v skalovju med gamsi in orli.

»Saj ni tako hudo,« je dejal Boštjan, da bi prikril vabljive misli. »Saj vem, da mi hočete dobro, lovčeva pa je ob zadnjem neurju zabredla nad Medvedje peči; tam sem jo našel.«

»Ho, saj vem! O tem govori že vsa dolina in zlobni jeziki še marsikaj napletajo.«

»Kaj neki pa govore?«

»Namigujejo, da se v koči nista slabo imela! Lovca, ki sta bila z Jozljem, sta raztrobila.«

»Naj govore, kar hočejo, saj tistega, kar bi radi, nimajo,« se je Boštjan nekoliko nejevoljno namršil.

Ko sta se dobro podprla, sta odšla skupaj na planino. Preden pa se je Suhadolc vrnil, mu je Boštjan prinesel gamsovo stegno, del hrbta in pleče, vse lepo zavito v vreči.

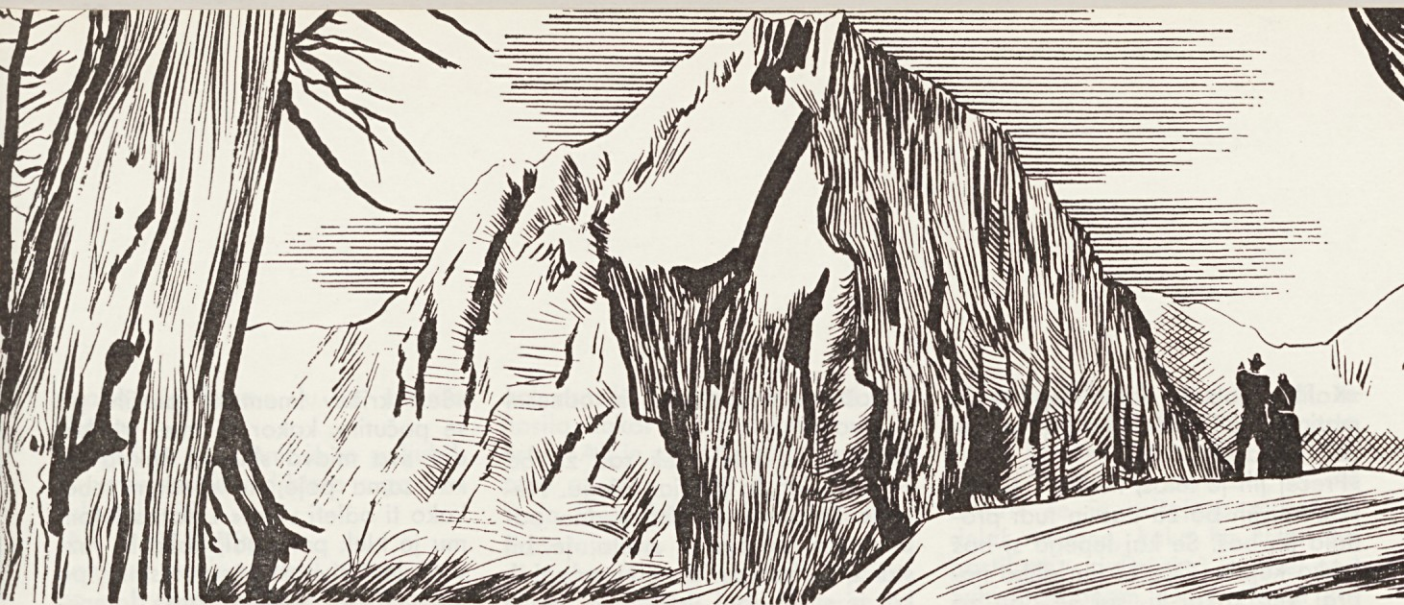
»Tegale pošljite materi, tole je vaše, pleče pa oddajte pri Laznikovih. Za ograbek imajo otrok, mati pa je bolna. Vsaj dobro juho bodo imeli.«

Suhadolc se je zadovoljno smehljaj, potežkal vrečo in jo skril med stvarih, ki jih je peljal v dolino.

»Hvala, Boštjan, vse bom naredil, kakor si naročil.«

Še dva dni je Boštjan tolkel Suhadolčeva drva, da je delo opravil.

Drugo jutro je bil ob sončnem vzhodu že v Medvedjih pečeh. Puško je obesil čez hrbet in kmalu je bil pod vrhom. Na zelenih vesah je videl gamse, a gnalo ga je naprej. Zadovoljen je bil, ko se je oziral po divjem, razdrapanem svetu, kamor mu ne bi sledil noben lovec. V sebi je nosil misel na viharni dan, Minko in kočo na robu. Ko se je ustavil na robu prepada, kjer je pod skrivenčeno smreko našel Minko, je pogledal v globino pod seboj: »Samo še nekaj korakov bi naredila, pa bi omahnila.« Sedel je na rob skale in razmišljal:

»Minka, ali vidiš tisti samotni macesen pod vrhom? Poglej tam!« ji je pokazal z roko

»Morava se dobiti, to je tudi njena želja!« Potem pa je podvomil: »Minka se morda zahvaljuje le iz hvaležnosti, njeno srce pa je že oddano! Osmešil se boš, Boštjan! Strezni se, preden ne bo prepozno! Lovčeve hčerke ne bodo dali divjemu lovcu, pastirju in drvarju, tudi če bi ona hotela!«

Ko je sonce zahajalo in metalo zadnje žarke po grebenih, se je razdvojen vračal. Nad Jelovo dolino, kjer je bil skalnat svet pokrit le s plitvo plastjo zemlje, je vihar podrl mogočne smreke. Tudi te je prizadelo, je pomislil Boštjan. Stoletja so kljubovale. Ko pa pride vihar, vrže vse, kar nima globokih korenin. Ko je lezel preko prevrnjenih debel, se je čudil, kako je mogla Minka ostati živa.

Preden je prišel na planino, je pod Robmi zagledal dve izgubljeni ovci. Požgajnarjevi bosta, je pomislil; majhen kmet je in v hlevu se mu bo poznalo, če ju ne bo. S težavo ju je zvalil in ujel.

Drugo jutro je zarana krenil v dolino. Požgajnar, ki mu je pripeljal izgubljeni ovci, je bil zelo vesel. Vračal se je mimo Zaslapa, ker je natihoma upal, da bo videl Minko. Zaman pa se je obiral in celo postal za staro hruško. Minke ni bilo. Namesto nje je prirobantila na prag Neža. Jezila se je na Tacka, ki je izmaknil kos mesa. Boštjan, ki ga je pes takoj začutil in oblajal, se je moral nejevoljen umakniti.

Pod Golobnikom se je ustavil na Laznikovem rovtu in opazoval sokola, ki so ga napadle vrane. Vre-

ščale so, se zaletavale vanj in ga preganjale. Borba v zraku ga je tako zanimala, da ni opazil, kako se mu po stezi bliža dekle.

»Dober dan! Kam pa si se tako zagledal?«

Ko se je Boštjan presenečeno obrnil, je zagledal Minko. Stala je pred njim, nasmejana, prešerno razpoložena, v rožnatem krilu, ogrnjena z volneno jopo.

»O, pozdravljena!«

Vsa kri mu je nenadoma udarila v glavo.

»Sokola gledam, vrane ga preganjajo.«

Obema je bilo nerodno, ko pa sta si dala roki, je Boštjan Minkino krepko stisnil.

»Kje pa si hodila kar sama? Kaj se doma ne boje, da bi srečala volka?« jo je podražil.

»Beži no, kaj še! Gobe nabiram, za zimo jih bom nasušila. Sonce jim je pomagalo, poglej, kako so lepe.«

Odgrnila je košarico, ki je bila polna temno rjavih jesenskih jurčkov.

»Lej no, kako si skrbna,« jo je pohvalil.

»Star gobar sem, vse mi je poznano tod naokoli.«

Nekaj časa sta se pogovarjala kar stoje, potem pa sta sedla pod rob za cesto, da bi se umaknila tem ali onim radovednim očem.

»Kako živiš, Minka? Dobro si se opomogla.«

»Že po nekaj dneh sem bila dobra! In kako bi ne bila, ko si pa tako poskrbel zame!«

»Kako pa doma?« je vprašal.

»Doma, doma,« je vzdihnila in povesila oči. »Saj veš, kakšni so. Ni jim bilo vseč, da si me rešil ti in tudi danes jim ne bi bilo prav, če bi naju kdo videl! In te govorice po vasi! Komaj prenašam materine pripombe.«

»Čeprav je z vašimi tako, bi se vendar še rad srečal s teboj,« je dejal nekoliko s strahom. »Sam sem, nobene družbe nimam.«

»Tudi meni ni zanjo. Toliko si mi povedal, Boštjan! Rada se pogovarjam s teboj, toda bojim se. Mati zate nima dobre besede.«

»Morava se dobiti!« je dejal Boštjan s poudarkom, kot bi tehtal, kje in kako bi dobil izhod.

»Toda kje, saj ni mogoče, Boštjan!« Boštjan je nagubal čelo in se zazrl v Golobnik. Minka ga je vprašujoče pogledala, kot bi hotela uganiti misel, ki je kljuvala v njem.

»Minka, ali vidiš tisti samotni macesen pod vrhom? Poglej, tam!« ji je pokazal z roko.

»Vidim.«

»Pri tistem macesnu bi se dobila.«

»Tako visoko?«

»Saj ni visoko, tako se le vidi.«

»Prav, kakor hočeš. Dokler bo lepo vreme, bom vsak dan nabirala gobe.«

»Minka, jutri te bom čakal pri macesnu.«

»Prišla bom, Boštjan. Toda sedaj moram iti. Dolgo sem že zdoma.« Prijel jo je za roko, toda Minka mu jo je izmaknila in odhitela. Boštjan je sedel na parobek in se zagledal v samotni macesen nad pečjo.

»Koliko gob in kako lepih!« je mati pohvalila hčer, ko ji je pokazala košarico.

»Precej jih je letos, mati!«

»Dovolj jih bo za nas in tudi prodala jih boš. Še kaj lepega si boš lahko kupila. Oče bi jih lahko nabral več kakor ti, saj se dan za dnem potika po hostah. Toda lovec mora gobo pohoditi, da jo vidi, ko pa zija samo po živalih.«

Tako je tekel pogovor med materjo in Minko, ki je obrezovala jurčke in jih rezala na tanke rezine.

Mrak se je že lovil v drevju, ko je Boštjan prišel na Bukov hrib, ki se je z eno stranjo naslanjal na skalnato pobočje Skednjev, na drugi strani pa je odsekano padal v Jelovo dolino.

»Glej ga, Nek je kopo prižgal,« je pomislil, ko je zagledal steber dima, ki se je dvigal v večerno nebo. Pospešil je korak. Na robu ga je iz globeli pozdravila koča. Stala je med divje razmetanimi skalami. Skozi priprte duri je odseval ogenj, iz ostrejša se je kadilo.

»Dobro mesto si je izbral stari samotar, ko je gradil kočo; kakor orlovo gnezdo čepi pod robom skalnatega praga,« je pomislil, se ustavil na robu ter se razgledoval po dolini in gorah.

Nek je bil dober znanec Boštjanovega očeta. Čez dvajset let je že samotaril pod Skednji. Vedno je bil enak. Po dimu je dišal, nosil je kožuh, obuval velike, težke škornje in se pokrival s kučmo iz divjega mačka. Tršat je bil in trden kakor dren. V obraz je bil navadno črn, košata brada pa mu je visela prav na prsi. Oglje je kuhal in svedre koval, ljudje pa so vedeli, da se ukvarja tudi z drugimi posli. Z velikim košem na hrbtu – v njem je nosil oglje – je od časa do časa romal skozi vasi. Takrat so se otroci poskrili in s strahom kukali izza voglov. Kadar niso bili pridni ali niso hoteli jesti, so jih matere strašile: »Nek bo prišel!

V koš vas bo pobasal in odnesel v goro!«

Boštjana je imel Nek rad že od otroških let. In Boštjan njega. Nekova koča mu je bila vedno odprta. Ko je izgubil očeta, je bil starcu še bolj pri srcu. Ni pozabil, kaj je storil zanj tisto zimo, ko je zapadlo toliko snega, da je zametlo vse poti in steze. Zgodilo se je namreč, da je Nek prav takrat obležal in se ni mogel ganiti iz koče. Do pasu je Boštjan bredel sneg, da se je prikopal pod Skednje. Neku je prinesel zelenko žganja in gamsove juhe, ki mu je vrnila izgubljene moči.

Boštjan se je hotel neopazno spustiti h koči, pa se je že pognal skozi vrata Volkun in izdajalsko zalajal. »Boštjan, pozdravljen! Kje se potikaš?« se je za hišo oglasil Nek. »Dan za dnem sva te z Volkunom teže čakala.«

Kmalu sta sedela ob ognju, ki je plapolal na kamnitem ognjišču. Nek je pristavil žgance, Boštjan pa je izvlekel zelenko in mu jo potresel pred nosom. »O, samogonko si prinesel! Križ božji, naj jo blagoslovim, preden se je bova lotila. Že ves mesec je nisem pokusil!« se je zakrohotal Nek in nagnil steklenico k ustom.

Potem sta se zapletla v razgovor. Nek, ki je bil dolge tedne sam, se je razživel. Kot pridigar je govoril in mahal z rokami, da je Boštjan moral biti dobre volje. Vse sta obrnila. Nek mu je pripovedoval, kakor bi stresal iz koša, kaj je izvedel v vaseh, kaj je videl v gozdu.

»Nisem te mogel pričakati, pa sem prižgal kopo. In še eno bom zložil. Nekaj streljajev od tod sem očistil del gozda, ki ga je polomil plaz. Ali mi boš pomagal, Boštjan?«

»Bom, nakuhala bova oglja, da ga do spomladi ne boš znosil v dolino!«

Starec se je kar začudil, da je Boštjana tako hitro pridobil za delo:

»Šest križev imam na plečih, pa se počutim, kakor bi imel tri, kadar sva midva skupaj. Sekira mi kar sama poje, ko gledam tebe, kako ti odleti veja.« Leto za letom mu je Nek pomagal, kako bi razvzlala skrivnost očetove smrti, pa nista ničesar odkrila. Samo domnevala sta.

O očetu je Boštjan razmišljal še dolgo v noč, ko sta legla na pograd in je žerjavica umirala v pepelu.

Ko je naslednje jutro zazoril dan, sta bila oba že na nogah. Dopoldne sta krepko delala pri kopu, kmalu po južini pa je Boštjan nenadoma izginil.

»Včasih je muhast, spet ima nekaj za bregom,« je ugotavljal Nek, ko je videl, da Boštjana ni več. »Na srnjaka ni šel, morda ima ogleda-nega samotarskega gamsa?«

Že dobro uro je bil Boštjan pri macesnu. Od njega je vodila tik nad prepadom v peč ozka, travnata polica, ki se je pod ogromnim skalnatim previsom razširila v prijetno ploščad.

»Kako lep kotiček! Ko bi Minka le upala prestopiti polico! Toda ali bo prišla ali ne?« je ugibal Boštjan, ko se je razgledoval po dolini.

Šumenje listja in pokanje vejic sta ga opozorila, da nekdo prihaja. Močnejše mu je udarilo srce in že jo je zagledal. Bila je zasopla, vsa rdeča v obraz, vitka in mlada.

»Minka!«

Skočil ji je naproti in jo objel. »Samo da si prišla! Do noči bi te čakal in še bi te čakal!«

»Tudi jaz sem mislila nate, Boštjan! Kako lepo je tukaj!«

Potem sta nekaj časa molčala.

»Kam gledaš, Boštjan?«

»Sokole gledam.«

Nad pečevjem sta se vozila dva sokola. V velikih krogih sta se v smelem letu prepeljavala, kakor bi nekaj iskala. Včasih se je njun let združil, potem pa sta se spet oddaljila. Dvigala sta se vedno višje proti soncu.

»Kako sta lepa,« ju je motrila Minka.

Boštjan se je sklonil in jo poljubil. Vznemirjeno je vzdrhtela in ga skušala odriniti.

»Ne smeš, Boštjan!«

Rahlo se mu je zmračil obraz, nato pa se ji je zagledal v oči. Ničesar ni dejal, le znova se je sklonil in jo objel. Potem je začutil na svojem vratu njene mehke roke.

In dnevi lepe, sončne jeseni so jima tekli kot neresnične, bežne sanje. Tako sta se sešla tudi tisti dan. Bila sta pod previsom. Nad njima se je dvigala črna skalna prevesa, čez nebo se je razpotegnila prosojna meglica. Toplo sonce pa je prodrlo njen zastor, da je sijal svet okoli njiju v prelestni luči jesenskih barv. V zraku so plesali orumeneli listi in mimo njiju tonili v praznino prepada.

Minkina glava je ležala na Boštjanovi rami. Brez besed sta strmela v nebo.

»Kam žene veter oblake, Boštjan?«

»Ne vem. Daleč onkrat gora in še dalje, dalje.«

»Boštjan, zakaj si tako zamišljen? Kam bo vse to pripeljalo? Saj se ne smeva imeti rada.«

»Rad te imam, Minka. Nikogar ne bom vprašal, ali te smem ali te ne smem imeti rad,« ji je dejal s svečano mirnim glasom, počasi zlogujoč besede, kot bi hotel vsako posebej utrditi.

Dvignil se je, se oprl na komolec in se ji zazrl v oči.

»Tudi jaz te imam rada Boštjan, ne morem si pomagati!«

Objel jo je in privila ga je k sebi. Nenadoma jima je postalo vse tako jasno, doumljivo in preprosto, kakor sta bila sama preprosta v svojem hotenju in željah. Še tesneje jo je objel. Kakor vihar se je razraščala v njem strast. Opojna sla je rasla kot neugnano valovje. V njenih očeh je s svojim sivim, jeklenim pogledom iskal, česar ni mogel doumeti. Razum je presekala opoj strasti. Skušal je ustaviti na-

val prasile, ki ga je prevzela in nosila kakor veter odmrle, uvele liste: »Ali je prav, kakor ravna? Je prav ali ni?«

Toda to je bil le bežen trenutek. Prav tako mu je bilo kot v sekundah obotavljanja, preden se je zavihтел v previsu, pod katerim je razpenjala svojo belo rjuho smrt. Potem se je prepustil tajnim silam, ki so vodile njegova dejanja brez vprašanja »zakaj«.

»Kaj ti je, Boštjan? Saj te imam rada,« ga je začudeno pogledala Minka, ga privila k sebi in zaprla oči.

Potem se je že skoraj vse listje otreslo. Boštjan in Minka sta vedela, da bo kmalu sneg zametel polico, ki je vodila pod previs. Kaj bo ostalo? Spomin? Hrepenenje? Prav nič nista vedela, kaj jima bo prinesla prihodnost.

»Strah me je, Boštjan,« je dejala Minka neki večer.

»Pospremil te bom.«

»Tako mi je čudno in tesno.«

»Kaj ti bo tesno! Žive duše ni v hosti, edino Nek bi naju lahko presenetil, ta pa ni nevaren!«

»Nekaj ti moram povedati, Boštjan! Zdi se mi, da mati nekaj sumi. Nekajkrat te je že omenila in tudi to ji ni všeč, da sem tako pogosto zunaj.«

»Ne boj se, Minka!«

Tako sta se zamotila, da nista slišala tihih, mačjih korakov Fentovega Mihe, ki se je vračal s poseke, kjer je drvaril. Ko je začel pogovor ob bukvi, se je ustavil in prisluhnil.

»Minka, lovčeva hči! Ha, ha! Kdo je pa drugi? Boštjan! Glej ga, lumpa, kdo bi si mislil!« Zlobno so se mu zasvetile oči.

Miha je bil sin bogatega kmeta, grd in zvijačen. Povsod, kjer koli je le mogel, je naredil prepir. Baški je bil in nasilen. Kadar pa je šlo zares, je bil prvi, ki je stisnil rep med noge.

»Glej jo, Minko! Tako se drži, če jo človek sreča, da bi jo namesto svete Terezke postavil v tron! Pa s tem pastirjem, beračem, ki nič nima!« se je pritajeno muzal in delal naklepe, kako bo trosil po gostilnah v dolini, kaj je videl nad Suhim grabnom. Da bi le še kaj slišal. Skušal se je primakniti še bliže, pa mu je počila pod nogo suha veja.

Boštjan se je zdrznil, spustil dekle in se zagledal v mrak.

»Kaj je bilo, Boštjan? Pa menda ni človek?«

»Pogledal bom!«

Stopil je nekaj korakov v smer, kjer je počila veja.

Miha, ki se je ustrašil, je skočil iz za debla in jo ubral kar po gozdu navzdol. Šele v dolini se je ustavil in se zakrohotal:

»Ha, ha, grinta pastirska pritepena! Z našo devico!«

Boštjan je pospremil Minko prav do hiše in se poslovil šele, ko je Tacek, ki je čutil tujega človeka, ježno zalajal.

(Se nadaljuje)

Foto ing. R. Gašpersič

Lovni časi oziroma lovopusti v Avstriji

Francè Cvenkel

Avstrija obsega ozemlje vzhodnih Alp, ki jih večje doline delijo v glavnem na tri dele: severni, srednji in južni pas. Avstrijske reke večinoma pripadajo porečju Donave, v Bodensko jezero oz. Ren se izlivajo le manjše reke Vorarlberga.

Z gozdovi je pokritih 3 203 000 ha avstrijskih tal ali 38,2 %. Avstrija meri 83 849 km² in je leta 1968 imela 7 300 000 prebivalcev (Jugoslavija 255 804 km², torej 3-krat toliko kakor Avstrija, in ima 20 527 000 prebivalcev). Dunaj, glavno mesto Avstrije, je imel leta 1965 1 640 000 prebivalcev.

Avstrija je zvezna republika, ki jo sestavlja 9 dežel (Bundesländer): Gradiščanska (Burgenland), Dolnjeavstrijska (Niederösterreich), Gornjeavstrijska (Oberösterreich), Salzburška (Salzburg), Štajerska (Steiermark), Tirolska (Tirol), Vorarlberg in dežela Dunaj (Wien). Na SR Slovenijo mejijo tri avstrijske dežele: Koroška, Štajerska, Gradiščanska.

Koroška (Kärnten) meri 9533 km² in ima ca. 500 000 prebivalcev, glavno mesto Celovec (Klagenfurt).

Štajerska (Steiermark) meri 16 384 km² in ima ca. 1 150 000 prebivalcev, glavno mesto Gradec (Graz).

Gradiščanska (Burgenland) meri 3965 km² in ima ca. 271 000 prebivalcev, glavno mesto Železno (Eisenstadt). Za primerjavo: SR Slovenija meri 20 251 km² in ima 1 712 000 prebivalcev.

Januarski Lovec 1972 poroča, da je pri nas na vidiku nov lovski zakon, ki bo nadomestil temeljni in republiški zakon o lovstvu, da je republiški sekretariat za gospodarstvo že imenoval posebno delovno skupino za pripravo smernic in izhodišč za novi zakon, da bodo morale biti z novim lovskim zakonom spremenjene tudi nekatere lovne dobe itd.

Pred odločitvami o tem ne bo odveč, če za orientacijo pogledamo nekoliko čez meje k sosedom, kako je tam z lovopusti. S tem seveda nikakor ni rečeno, da je tam vse posnemanja vredno.

Primerjajmo torej lovne dobe v Avstriji z lovniimi dobami v Sloveniji po sedanjem lovskem zakonu iz l. 1966 kakor tudi z lovniimi dobami sosednje Hrvatske po njenem lovskem zakonu iz leta 1966.

Pripomniti je treba, da so številne naše lovske organizacije (in občine) z zakonom določene lovne čase dodatno še same skrajšale, česar v tem zapisu ne zajemamo. Lovopuste oz. lovne čase v Avstriji določa vsaka dežela za svoj teritorij.

Podatki o lovniih časih oz. lovopustih v Avstriji so iz Österreichischer Tierschutzkalender 1972.

SRNJAD:

Srnjak —. Z lovom nanj najprej začnejo na Dolnjeavstrijskem in v deželi Dunaj, od 16. 5. do 15. 10. Od 1. 6. do 31. 10. je odprt na Gradiščanskem, Štajerskem, Koroškem in sicer z dopolnilom, da je lov na srnjake kategorije I dovoljen šele po 20. 7.

Na Hrvatskem je odprt od 16. 5. do 31. 10., v Sloveniji pa od 1. 6. do 30. 11.

Srna in mladiči —. V 7 avstrijskih deželah odprti od 1. 9. do 31. 12., razen na Dolnjeavstrijskem (od 16. 9. do 31. 12.) in Tirolskem (od 16. 8. do 31. 12.).

Na Hrvatskem so odprti od 1. 10. do 15. 1., v Sloveniji od 1. 9. do 31. 12.

GAMSI (kozli, koze, mladiči): V 5 deželah lovni čas od 1. 8. do 31. 12. (na Salzburškem do 15. 12.). Na Tirolskem imajo dve lovni dobi: vzhodna Tirolska od 1. 8. do 31. 12., zahodna pa od 1. 8. do 15. 12. Na Gradiščanskem so gamsi zaščiteni vse leto. V Vorarlbergu je sicer lovni čas od 1. 8. do 31. 12., vendar z naslednjimi dopolnili: vse leto so zaščiteni kozli z dobro zasnovo izpod 8 let starosti in enake koze izpod 12 let, odstreliti je dovoljeno samo slabotne mladiče.

Na Hrvatskem je dovoljen lov na kozle od 1. 8. do 31. 12., na koze in mladiče pa od 1. 9. do 31. 12. Enako v Sloveniji.

JELENJAD:

Jelen —. Nanj je lov odprt v 8 deželah od 1. 8. do 31. 12. V Vorarl-

bergu pa samo od 16. 8. do 31. 10. K tema lovniima dobama pa veljajo še naslednja dopolnila: Na Koroškem je dovoljen lov na jelena I a samo od 1. 8. do 15. 11. Na Salzburškem je bil lovni čas na jelene II b (košute in teleta) v letu 1972 podaljšan do 21. januarja. Na Tirolskem sta jelena I a in I b lovna le od 16. 8. do 31. 10. Na Hrvatskem je jelen odprt od 16. 8. do 31. 1., v Sloveniji pa od 16. 8. do 31. 12.

Košuta in teleta —. Na Koroškem in Salzburškem lovni od 1. 8. do 31. 12., na Dolnjeavstrijskem in v deželi Dunaj od 1. 8. do 15. 1., na Tirolskem in v Vorarlbergu od 1. 7. do 31. 1., na Gradiščanskem od 1. 9. do 15. 1., na Gornjeavstrijskem in Štajerskem od 16. 7. do 3. 12. oz. 15. 1.*

Na Hrvatskem od 1. 10. do 31. 1. in v Sloveniji od 1. 10. do 15. 1.

DIVJI PRAŠIČI: V Avstriji sicer nezaščiteni divjad, vendar z obveznimi določili: na Gradiščanskem je breja oz. vodeča svinja zaščiteni od 16. 2. do 15. 7.; na Koroškem, Dolnje- in Gornjeavstrijskem, v Vorarlbergu in v deželi Dunaj pa od 1. 3. do 15. 6.

Na Hrvatskem je dovoljeno loviti prašiče vse leto, izjeme pa so breje in vodeče svinje, ki so zaščiteni od 1. 2. do 1. 5. V Sloveniji divji prašiči niso z zakonom zaščiteni, pač pa po sklepu občnega zbora LZS. Lovni čas nanje je od 15. 7. do 15. 2.

POLJSKI ZAJEC: Lov nanj je v avstrijskih deželah — razen v treh omenjenih — odprt od 1. 10. do 31. 12. oz. 15. 1. Na Gornjeavstrijskem pa je odprt od 16. 10. do 31. 12., v Vorarlbergu od 1. 10. do 31. 1. Del Štajerske ima lovni čas na zajca od 16. 10. do 31. 12., del pa od 16. 10. do 31. 1.

Na Hrvatskem je odprt od 1. 10. do 15. 1. Enako v Sloveniji, vendar

* V takih primerih v tem sestavku velja prvi, drugi, tretji itd. datum za prvo, drugo, tretjo itd. imenovano deželo v stavku.

je z zakonom določeni lovni čas po sklepu občnega zbora LZS od 6. 3. 1971 skrajšan za 1 mesec.

JAZBEC: Vse leto je dovoljen lov nanj samo v Vorarlbergu; na Koroškem in Štajerskem od 1. 6. do 15. 1. oz. 31. 12.; na Dolnjeavstrijskem, v deželi Dunaj in na Tirolskem od 1. 7. do 31. 12. oz. 15. 2.; na Gradiščanskem in Gornjeavstrijskem od 1. 8. do 31. 1. oz. 15. 1. Na Hrvaškem jazbec nima nikake zaščite, enako ne v Sloveniji.

KUNA ZLATICA in KUNA BELICA: V 6 avstrijskih deželah je lov nanju dovoljen 2 meseca v letu, od 1. 12. do 31. 1. oz. od 1. 11. do 31. 12. V Vorarlbergu je lovni čas nanju 2 in pol meseca, od 1. 12. do 15. 2. Trimesečni lovni čas nanju je na Koroškem in Štajerskem od 1. 11. do 31. 1.

Na Hrvaškem nista zaščiteni, v novem zakonu pa ju nameravajo del leta zaščititi. V Sloveniji sta obe kuni nezaščiteni.

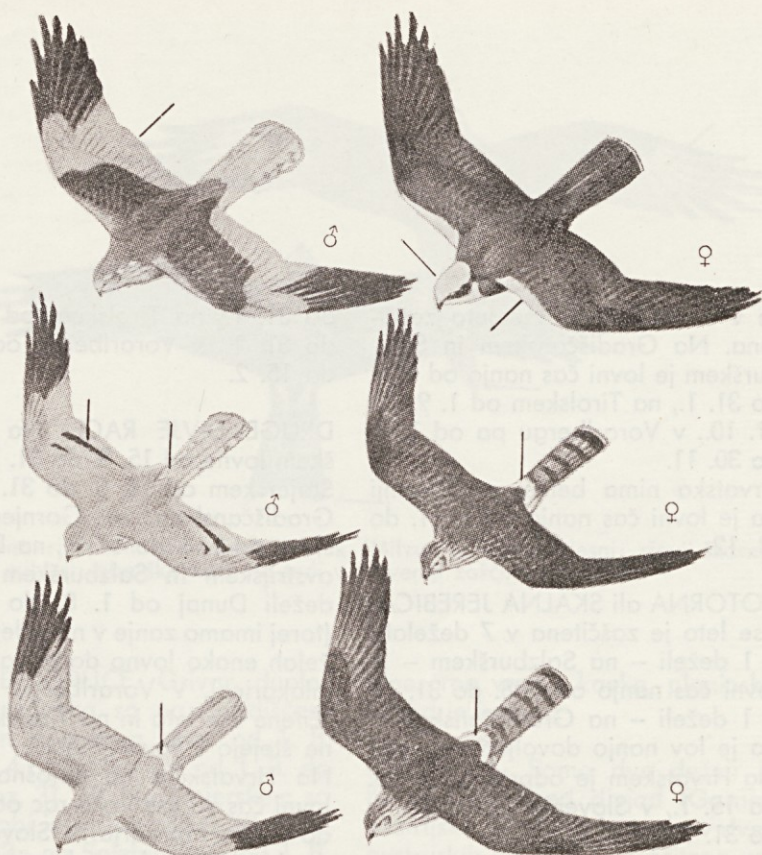
VIDRA – je v 8 avstrijskih deželah vse leto zaščiten, lov nanjo pa je dovoljen v Vorarlbergu vse leto. Na Hrvaškem je lov na vidro dovoljen od 1. 7. do konca februarja, v Sloveniji pa od 1. 9. do konca februarja.

LISICA – po vsej Avstriji nima vse leto nikake zaščite, enako na Hrvaškem in v Sloveniji.

HERMELIN ali KEPEN: Vse leto je zaščiten na Gradiščanskem, na Tirolskem pa ni uvrščen med lovno divjad. Del leta je zaščiten na Koroškem in Štajerskem, kjer je nanj lovni čas samo od 1. 11. do 31. 1. oz. 1. 3. V 5 deželah skozi vse leto nima nobene zaščite.

Na Hrvaškem in v Sloveniji nima vse leto nobene zaščite.

MALA PODLASICA: Vse leto je zaščiten na Koroškem, Dolnjeavstrijskem, Štajerskem. Na Tirol-

Od zgoraj navzdol: rjavi lunj (*Circus aeruginosus*), močvirski lunj ali beloritec (*Circus pygargus*), pepelasti lunj ali spleinec (*Circus cyaneus*), levo samci, desno samice. V Sloveniji sta prva dva vse leto zaščiteni, pepelasti lunj ali spleinec pa je vse leto nezaščiten

skem je ne štejejo med lovno divjad. V 5 deželah vse leto nima zaščite.

Na Hrvaškem in v Sloveniji tudi nima nobene zaščite.

DIVJA MAČKA: Na Gradiščanskem, Koroškem in Tirolskem je vse leto zaščiten, v vseh drugih 6 deželah pa nezaščiten vse leto. Na Hrvaškem in v Sloveniji po zakonu ni zaščiten, pač pa so jo nekatere lovske organizacije same zaščitile.

DIVJI PETELIN: Na Štajerskem in Koroškem* je lovni čas od 24. 4. do 31. 5., v deželi Dunaj in Gornjeavstrijskem od 16. 4. do 31. 5., na Gradiščanskem in Salzburškem od 1. 4. do 31. 5. oz. 15. 6., na Dolnjeavstrijskem in Tirolskem od 1. 5. do 31. 5. oz. 20. 5., v Vorarlbergu od 25. 4. do 25. 5.

Na Hrvaškem je odprt od 1. 4. do 31. 5., enako v Sloveniji.

* Na predlog lovske zveze v Celovcu je koroška deželna vlada zaprla lov na divjega petelina in ruševca na vsem svojem območju za leti 1972 in 1973. – Ur.

RUŠEVEC: Najprej je lov odprt na Salzburškem, od 1. 4. do 15. 6.; nato na Gradiščanskem, v deželi Dunaj in Gornjeavstrijskem, od 16. 4. do 15. 6. oz. 31. 5.; potem na Koroškem in Vorarlbergu, od 24. 4. oz. 26. 4. do 30. 6. oz. 10. 6.; na Dolnjeavstrijskem in Štajerskem od 1. 5. do 31. 5. oz. 15. 6.; na Tirolskem od 10. 5. do 31. 5. Hrvaška nima te divjadi, v Sloveniji pa je odprt od 16. 4. do 15. 6.

GOZDNI JEREB: Na Gradiščanskem in Vorarlbergu sta petelinček in kokoška vse leto zaščiteni. Na Koroškem in Salzburškem je odprt od 1. 8. do 30. 11. oz. 31. 1. Na Dolnje- in Gornjeavstrijskem, Tirolskem in v deželi Dunaj je lov nanj dovoljen samo 2 meseca v letu, od 1. 9. do 31. 10., na Štajerskem 3 mesece, od 1. 9. do 30. 11.

Na Hrvaškem je odprt od 16. 7. do 31. 12., v Sloveniji pa od 16. 8. do 30. 11.

BELKA ali SNEŽNA JEREBICA: Na Koroškem, Štajerskem kakor tudi

še v 3 deželah je vse leto zaščitena. Na Gradiščanskem in Salzburškem je lovni čas nanjo od 1. 8. do 31. 1., na Tirolskem od 1. 9. do 31. 10., v Vorarlbergu pa od 1. 9. do 30. 11.

Hrvatska nima belke, v Sloveniji pa je lovni čas nanjo od 1. 11. do 31. 12.

KOTORNA ali SKALNA JEREBICA: Vse leto je zaščitena v 7 deželah; v 1 deželi – na Salzburškem – je lovni čas nanjo od 1. 8. do 31. 1.; v 1 deželi – na Gradiščanskem – pa je lov nanjo dovoljen vse leto. Na Hrvatskem je odprta od 1. 10. do 15. 1., v Sloveniji pa od 16. 9. do 31. 12.

PREPELICA: Na Štajerskem in še v 3 deželah je vse leto zaščitena. Na Gradiščanskem, Dolnjeavstrijskem in na Koroškem je lovni čas nanjo od 1. 9. do 31. 12. oz. 31. 10., na Salzburškem od 1. 8. do 31. 1. in v deželi Dunaj od 16. 8. do 31. 12. Na Hrvatskem je lovna od 16. 7. do 30. 11., v Sloveniji pa od 16. 8. do 30. 11.

POLJSKA JEREBICA: Vse leto je zaščitena samo na Tirolskem. Na Gradiščanskem, Dolnjeavstrijskem in v deželi Dunaj je lovni čas nanjo od 1. 9. do 31. 12. Na Koroškem od 15. 9. do 31. 10., na Gornjeavstrijskem od 1. 9. do 30. 9. (en mesec!), na Salzburškem od 16. 8. do 30. 9. (mesec in pol!), na Štajerskem od 16. 8. do 15. 12. (ponekod v tej deželi tudi samo od 1. 9. do 15. 10.). V Vorarlbergu od 1. 10. do 31. 11. (dva meseca).

Na Hrvatskem je lovni čas nanjo od 16. 9. do 31. 12., v Sloveniji pa od 1. 9. do 30. 11.

VELIKA DIVJA RACA ali MLAKARICA: Lov nanjo je odprt v 5 deželah s 1. 8. in se konča v dveh deželah z 31. 12., v dveh z 31. 1. in v eni s 14. 2. (Gradiščanska). Na Koroškem je odprta od 15. 8. do 31. 12., na Štajerskem od 16. 8.

do 31. 1., na Tirolskem od 1. 10. do 31. 1., v Vorarlbergu od 1. 9. do 15. 2.

DRUGE DIVJE RACE: Na Koroškem lovne od 15. 8. do 31. 12., na Štajerskem od 16. 8. do 31. 1., na Gradiščanskem in Gornjeavstrijskem od 1. 8. do 14. 2., na Dolnjeavstrijskem in Salzburškem ter v deželi Dunaj od 1. 8. do 31. 1. (torej imamo zanje v navedenih deželah enako lovno dobo kakor na mlakarico). V Vorarlbergu so zaščitene vse leto in na Tirolskem jih ne štejejo k lovni divjadi.

Na Hrvatskem na splošno velja lovni čas za vse vrste rac od 16. 7. do konca februarja. V Sloveniji je po lovskem zakonu lovni čas na mlakarice od 1. 8. do konca februarja; po sklepu občnega zbora LZS pa je določen nov lovni čas in sicer od 1. 10. do 31. 1.

Lov na druge divje race je v Sloveniji odprt od 1. 8. do 31. 3.

ČAPLJI (siva in rjava): Rjava (*Ardea purpurea*) je zaščitena v vseh deželah vse leto. Siva (*Ardea cinerea*) je vse leto zaščitena v 4 deželah, v drugih 4 deželah pa nezaščitena vse leto. Na Koroškem pa je dovoljen lov nanjo od 1. 8. do 14. 3.

Na Hrvatskem siva čaplja ni zaščitena, novi predlog pa predvideva daljšo zaščito. Vse druge čaplje so zaščitene vse leto. V Sloveniji je lovni čas na sivo čapljo od 1. 8. do konca februarja, vse druge čaplje (rjava čaplja, nočna čaplja, velika in mala bobnarica, čopasta čaplja, velika bela čaplja, mala bela čaplja) so zaščitene vse leto.

KLJUNAČ (*Scolopax rusticola*): V 5 deželah se lov odpre s 1. 9., v 3 deželah s 1. 10., konča pa različno (31. 3., 15. 4., 30. 4. in celo 31. 5.). Zanimivo je, da je v Vorarlbergu lov nanj dovoljen samo spomladi, od 11. 3. do 20. 4.

Druge vrste kljunačev so na Štajerskem in še v 2 deželah vse leto

zaščitene. Na Koroškem je lov nanje dovoljen od 1. 8. do 31. 12., na Salzburškem od 1. 8. do 31. 1.; na Gradiščanskem, Dolnjeavstrijskem in v deželi Dunaj od 16. 8. do 30. 11., na Tirolskem pa od 1. 10. do 30. 4.

Na Hrvatskem je lov na kljunače vseh štirih vrst dovoljen od 16. 8. do 15. 4., v Sloveniji pa od 1. 8. do 15. 4.

PLANINSKI OREL: V vseh 9 avstrijskih deželah je vse leto zaščiten, izjemen odstrel s posebnim pisanim dovoljenjem okrajne lovske zveze je možen samo v Vorarlbergu.

Na Hrvatskem je orel trajno zaščiten, v Sloveniji pa je lov nanj dovoljen od 1. 9. do 31. 12.

KANJA in KOCONOGA KANJA: V 4 deželah – na Gornjeavstrijskem, Salzburškem, Štajerskem in Tirolskem – sta obe kanji vse leto zaščiteni. V Vorarlbergu in v deželi Dunaj je dovoljen lov na navadno kanjo od 1. 8. do 14. 3., koconoga kanja je pa vse leto zaščitena. Prav tako je koconoga kanja zaščitena vse leto na Gradiščanskem, navadna kanja pa je tod lovna 4 mesece v letu, od 1. 11. do 28. 2. Na Koroškem je dovoljen lov na obe kanji od 1. 8. do 30. 4. Na Dolnjeavstrijskem je navadno kanjo dovoljeno loviti od 1. 6. do 28. 2., koconogo pa vse leto.

Na Hrvatskem sta obe kanji zaščiteni vse leto, v Sloveniji pa nezaščiteni vse leto.

SKOBEČ: Vse leto je zaščiten v Vorarlbergu, na Tirolskem pa ni uvrščen med lovno divjad. Vse leto je odprt lov nanj na Dolnjeavstrijskem, Salzburškem in Štajerskem. Na Koroškem in v deželi Dunaj ga je dovoljeno loviti le od 1. 8. do 14. 3., na Gradiščanskem od 1. 8. do 28. 2. in na Gornjeavstrijskem od 16. 8. do 14. 4.

Na Hrvatskem in v Sloveniji ni zaščiten.

KRAGULJ: V 4 avstrijskih deželah kragulj ni zaščiten, v 5 pa je delno zaščiten. Na Koroškem, v Vorarlbergu in deželi Dunaj ter na Tirolskem je lov nanj dovoljen od 1. 8. do 14. 3. oz. 31. 3., na Gradiščanskem pa od 1. 8. do 28. 2.

Na Hrvaškem in v Sloveniji kragulj nima nikake zaščite.

SOKOLI (pravi), h katerim prištevamo sokola selca, sokoliča ali merlina, škrjančarja in navadno, rdečenoga in južno postovko, so v vseh avstrijskih deželah vse leto zaščiteni.

Na Hrvaškem so vsi sokoli vse leto zaščiteni, v Sloveniji pa edino škrjančar ni zaščiten.

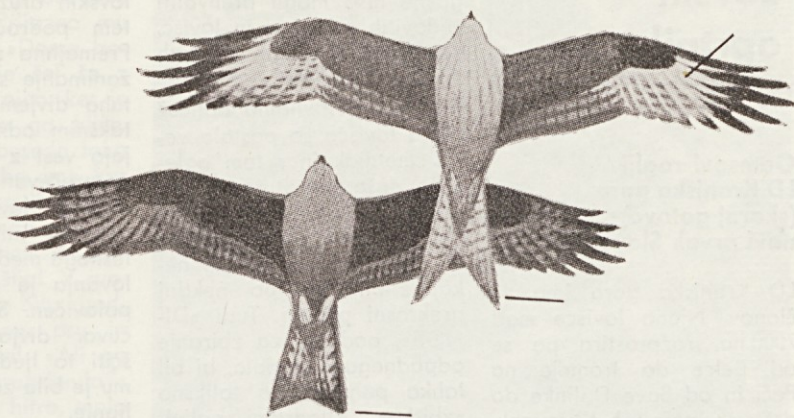
LUNJI (pepelasti lunj ali spletec, rjavi lunj, močvirski lunj, lunj dolgorepec ali stepni lunj): Vse te ptice so vse leto zaščiteni v 4 deželah, poleg tega sta pa pepelasti spletec in stepni lunj vse leto zaščiteni še na Koroškem in Gradiščanskem. Lov na vse lunje je dovoljen vse leto na Dolnjeavstrijskem, Štajerskem in v Vorarlbergu. Samo na Koroškem in Gradiščanskem pa je dovoljen lov na rjavega in močvirskega lunja od 1. 8. do 28. 2. oz. 14. 3.

Na Hrvaškem samo rjavi lunj ni zaščiten, vsi drugi lunji so zaščiteni vse leto. V Sloveniji so lunji vse leto zaščiteni, izjema je pepelasti lunj ali spletec, ki ga je dovoljeno loviti vse leto.

ŠKARNIKA (rjavi in črno rjavi): Oba sta v vseh avstrijskih deželah zaščiteni vse leto, razen na Štajerskem, kjer sta vse leto nezaščiteni.

Na Hrvaškem sta oba škarnika zaščiteni vse leto, prav tako v Sloveniji.

SOVE – vseh vrst so vse leto zaščiteni v vseh avstrijskih deželah kakor tudi na Hrvaškem in v Sloveniji.

Levi: črno rjavi ali kostanjevi škarnik (*Milvus migrans*), desni: rjavi škarnik (*Milvus milvus*); oba škarnika sta tudi v Sloveniji zaščiteni vse leto

GOLOBI, GRVICE: Grivar, duplar in divja grlica so na Gradiščanskem in Koroškem lovni od 1. 8. do 15. 4., gugutka pa od 1. 8. do 31. 1. oz. 31. 12. Na Štajerskem so vsi golobi in grlice odprti od 16. 6. do 31. 3.; na Salzburškem od 1. 8. do 31. 1. Na Gornjeavstrijskem je grivar odprt od 1. 7. do 30. 4., gugutka je lovna vse leto, divja grlica in duplar pa sta zaščiteni vse leto. Na Dolnjeavstrijskem sta grivar in divja grlica odprta od 16. 7. do 15. 4., duplar je pa zaščiten vse leto. Na Tirolskem in v deželi Dunaj je grivar odprt od 1. 8. do 15. 4., duplar in grlici pa niso lovna divjad.

V Vorarlbergu je grivar odprt od 16. 6. do 14. 4., duplar in grlici pa niso lovna divjad.

Na Hrvaškem je lovni čas na golobe in divje grlice od 1. 7. do 31. 1., na gugutke pa od 16. 9. do 31. 1.

V Sloveniji so golobi in grlice odprti od 1. 8. do 31. 12.

VRANE: Ne štejejo jih k divjadi in so vse leto nezaščiteni, pač pa je na Salzburškem zaščiten poljska vrana. Krokar je vse leto zaščiten v 7 deželah, na Tirolskem in v Vorarlbergu pa ga je dovoljeno loviti od 1. 7. do 31. 3. oz. 31. 1. Na Hrvaškem niso zaščiteni siva vrana, kavka, sraka, šoja, zaščiteni pa so črna vrana, poljska vrana, krekovt, planinska kavka in krokar. V Sloveniji so nezaščiteni šoja, sraka, siva vrana, poljska vrana in lešnikar, vse leto pa so zašči-

tene črna vrana, kavka, planinska kavka in krokar.

BRINOVKA: Samo dve deželi je ne uvrščata med divjad (Gornjeavstrijska, Tirolska) in samo v dveh avstrijskih deželah je zaščiteni vse leto (Salzburška, Štajerska). Na Gradiščanskem in Koroškem je lov nanjo dovoljen od 1. 9. do 31. 12., na Dolnjeavstrijskem in v deželi Dunaj od 1. 10. do 31. 1., v Vorarlbergu pa vse leto.

Na Hrvaškem jo ščiti vse leto zakon o varstvu narave. Tudi v Sloveniji ne spada med divjad in je vse leto zaščiteni. Počasem zakonu o lovu pa je bilo brinovko v Sloveniji dovoljeno loviti od leta 1946 do 1949.

Iz navedenih primerjav lovnih časov za glavne vrste divjadi je vsekakor razvidno, da so v nekaterih primerih velike razlike. Upoštevajoč sodobna načela varstva narave bi se v več primerih pač lahko zgle dovali pri sosedih, a tudi sosedje bi se od nas lahko kaj naučili. Eno je gotovo, da je za divjad, katere življenjski prostor je tostran in onstran državne ali republiške meje, težko predpisovati bistveno krajši lovni čas, kakor ga ima sosed. Divjad ne pozna meja, posebno ne nekatere vrste (ptice), zato bi bilo umestno dogovarjati se tudi čez meje. Z dobro in vztrajno voljo na obeh straneh je možno premostiti velike težave, čeprav bi bil za to morda potreben daljši čas.

Lovski oprtnik

Gamsovi rogliji LD Kranjska gora (skoraj gotovo) novi prvak Slovenije

LD Kranjska gora ima 41 članov. Njeno lovišče meri 7000 ha, razprostira pa se od Belce do tromeje na Peči in od Save Dolinke do državne meje vrh Karavank. V lovišču ima približno 200 gamsov, 120 srnjadi, 40 jelenjadi, 8 rastišč divjih petelinov in 30 ruševcev.

Lovske kočje imajo na Škrbcovem Brvogu, za Lepim vrhom in nad Srednjim vrhom.

Lani je LD Kranjska gora praznovala 25-letnico obstoja. Ob tej priložnosti so pripravili uspelo lovsko razstavo.

Od leta 1950 je na številnih razstavah med gamsjimi rogliji nosila zastavo kot slovenski prvak trofeja Gregorja Krivca s 121,5 točke. Toda vse kaže, da bo gamsa iz lovišča LD Pogorevc na razstavi v Mariboru prekosil gamsi iz lovišča LD Kranjska gora.

Letni občni zbor so imeli 8. aprila v gostišču »Pri Jožici«. Ob tej priliki je starešina LD, kmetovalec Andrej Tarman iz Loga prejel odlikovanje red za lovske zasluge II. stopnje.

Lovci te družine imajo posebno veliko dela pozimi, saj v njihovem lovišču zapade izredno mnogo snega. Zadnjo zimo so divjadi v krmiščih položili nad 800 kg ovsu in 5 ton sena.

Branko Blenkuš

Kdo je kriv?

Naši gozdovi ali boljše rečeno naša lovišča, tudi nižinska, so bila še pred nekaj leti čista, lepa in deviško nedotaknjena, kakor umito nebo. Z veseljem je človek stopal po gozdovih in poljih. Navdajal te je ponos ob zavesti, da je ves ta prekra-

sni svet dragoceno imetje našega naroda. Inozemski gostje niso mogli prehvaliti čudovitih pejsažev in lovišč, kakršni so v drugih državah že prava redkost.

Kaj pa ugotavljamo danes? Naša lovišča so postala velik smetnjak in s tem ogledalo naše nekulturnosti. Za primer naj navedem, kaj vse človek lahko najde, ne da bi iskal, če se sprehodi nekaj kilometrov po nekdanji prekrasni prirodi. Tudi »DINOS«, podjetje za zbiranje odpadnega materiala, bi bil lahko ponosen na tolikšno »zbirko«. Kilogrami polivinila, kupi izrabljenih avtomobilskih gum, zavržena embalaža pralnih detergentov, okostnjaški ostanki starih avtomobilskih karoserij, stare kuhinjske posode in drugi dokazi »ljubiteljev« prirode se vam režijo iz zelenja kot neme priče naše malomarnosti, brezbriznosti in predvsem nekulturnosti. Ob vsem tem se človeku samo od sebe vrine vprašanje, kdo je kriv. Ali vsi mi? Ves slovenski narod? Torej kdo?

Lado Pečenko,
LD Šenčur

Uspešen lov

V februarju 1972 so organi PM Postojna in Pivka dosegli hvalevreden uspeh pri preprečevanju divjega lova. Z izredno dobro zamišljeno in izpeljano akcijo so v kratkem času našli in zaplenili lepo število orožja in nekaj streliva ter še druge reči, kar kaže objavljena fotografija. Zaplenjenih je bilo 12 pušk vojaškega izvora, 2 lovski puški šibrenici enocevki ter 1 brzostrelka. Vse puške, razen dveh, so prirejene tako, da se razstavi kopito od cevi, kar je stara praksa divjih lovcev.

Občinsko sodišče v Postojni je eno osebo obsodilo na 5 mesecev zapora zaradi dokazanega divjega lova. Druge je kaznoval sodnik za prekrške le z denarnimi kaznimi od 420,00 do 480,00 din zaradi nedovoljene posesti orožja, ker ni bilo dokazov za kazenski pregon.

Komandir PM Postojna ugotavlja, da bi bila ta akcija

še uspešnejša, če bi bilo več sodelovanja s strani članov lovskih družin, ki jih je na tem področju kar sedem. Premajhna zavzetost in nezanimanje sta ponekod potuha divjemu lovu. Lovci s takšnim odnosom si pomirjajo vest z izjavami, da je preprečevanje in pregon divjega lova pač zadeva organov milice. Toda brez tesnega medsebojnega sodelovanja je uspeh vedno le polovičen. Saj je lovec kot čuvár divjadi dolžan, da štiti to ljudsko imovino, ki mu je bila zaupana v upravljanje.

S to akcijo so med drugim ugotovili, da je mladoletni sin lovskega čuvaja uporabljal očetovo puško za divji lov, da so na tem področju divji lovci s puškami hodili kar po javnih poteh. Tudi inozemski lovci pavšalisti se na lovih včasih sprehajajo in lovijo brez obveznega spremstva članov LD.

Nekateri inozemski lovci tudi streljajo z zakonom zaščitene ptice itd. V več primerih so lovci posojali svoje lovske orožje nelovcem in z njimi šli celo na lov. Bil je tudi primer, da je lovec streljal na divjega lovca, ki je naslednji dan iskal zdravniško pomoč. Lovec pa je prijavil primer šele po treh letih, ko je rok za pregon zastaral.

K divjemu lovu pripomore tudi dejstvo, da npr. lovske orožje umrlega ali iz lovske organizacije izstopivšega člana ostane v rokah ne-

upravičenih. Odvzem orožja v takih primerih sedanj zakoniti predpisi ne predvidevajo in zaradi tega obstaja možnost zlorabe tega orožja. Glede tega naj bi nov zakon o posesti in nošenju orožja predpisal ustrezne ukrepe. Do nadaljnjega pa naj bi lovske družine o vseh izključitvah sproti obveščale PM in odsek za notranje zadeve OS. To bi omogočilo boljše nadzorstvo nad posestjo in nošenjem lovskega orožja.

Hvalevrednemu uspehu in dobrohotnim nasvetom ter zavzetosti organov milice naj velja javna zahvala lovcev tega področja!

Ing. D. Š.

Skrbna mati

Star sem 65 let, nikdar nisem bil lovec in tudi danes nisem. Napisal pa sem nekaj, kar sem doživel. Ko sem o tem pripovedoval lovcem, mi niso verjeli.

Preteklo leto spomladi sem škropil krompir proti kolodarju. V krompirju sem našel mladega zajčka, tako majhnega, da ni mogel bežati, morda je bil star par dni. Prijel sem ga in ga dal fantku, ki je bil z menoj in me je lepo prosil zanj, da ga bo malo imel pri sebi. Zabičal sem mu, da mu ne sme ničesar žalega storiti. Ko se je fantek nagledal in nabožal živalce, me je vprašal: »Stric, kam naj dam

zajčka?» »Daj ga v deteljo na začetku njive!« Bil pa je še tako neboljen, da ni mogel hoditi. Jaz sem dalje škropil, fantek pa je opazoval zajčka, kam bo šel. Naenkrat zavpije: »Stric, glej, glej!« Hitro se okrenem in kar sapo mi je zaprlo, samo to sem še videl, kako je velika zajklja-mati skočila in pograbila zajčka za vrat, tako kakor nosi mačka svoje mladiče in ga v velikih skokih odnesla v deteljo. Veliki uhlji so se videli iz detelje, ko da zajklja plava. Mladiča je nesla kakšnih 50 metrov, nato pa se je potuhnila. Stala sva in gledala dolgo časa presenečena, nato mali vzklikne: »Si videl, stric?« Nasmehnil sem se, rekoč: »Star sem, toda kaj takega, da bi zajklja v zobeh nosila mladiča, še nisem videl.« Mislil pa sem si, koliko je v naravi še neodkritih skrivnosti.

Jože Petric
Ravnače – Suhor

Dragoceni pes – še enkrat

Dnevi so se vlekli počasi in zdravstveno stanje se mi je vendarle izboljšalo. Prebirati sem jel članke avgustove številke lanskega Lovca. Posebno me je razvedril članek Siegfrieda Lenza »Dragoceni pes«.

K dobremu razpoloženju je pripomoglo spoznanje, da moj sosed, novi pacient v bolniški sobi, tudi nekaj ve o lovu in lovcih. Postala sva si prijatelja, čim sva si povedala, da sva ljubitelja psov. Pacient Martin, po domače Mlinarjev Tinč, je imel vsaj enega, včasih dva ali celo tri pse.

»Imel sem jih pred petdesetimi leti pa vse do dne, ko je našo družino okupator izselil z domačije,« je dejal Tinč. »Kar so tisti psi gonili, je le malokaj ušlo. Najbolje pa sem lovil s psom, ki sem ga dobil nekako pred štiridesetimi leti. Čisto majhen je bil. Tudi ko je bil starejši, je tehtal le nekaj čez pet kilogramov. Kar takoj me je imel zelo rad in tudi jaz njega.«

Ko je zopet šel Martin v hosto in okoli vinograda na

ogled, kako kaj gobe rastejo – oziroma če je kaj novih sledi, je hotel tudi mali psiček z njim. Prijazno mu je dejal Martin: »Doma bodi!« Pesek pa je šel še z večjo vneto za njim, ker je najbrž mislil, da ga kliče. »Če ti je pa ta beseda tako všeč, pa naj ti bo ime kar Domabod,« je krstil Martin svojega najboljšega psa. Kako, čisto majhen in najboljši, sem razmišljal. V svojem spominu mi je bila zgodba o Dragocenem psu in smeje sem vprašal: »Ali ga ni lisica na pol pregriznila?« Martin je pa kar hitro, malo z jezo odgovoril: »Kje pa, na desetine lisic in jazbecev mi je ta Domabod pomagal ujeti.«

Posumil sem, da je pri tem nekaj posebnega. Morda nekaj takšnega, kar gospod Thimsen ni vedel, ko je Dragocenega psa Antona poslal v rov. Vse bolj me je zanimalo, vendar Martin ni nadaljeval s pripovedovanjem. Šele po dolgotrajnem nagovarjanju je spet pričel:

»Nihče na svetu, še posebno pa divji lovci tega ne smejo zvedeti, kar bom sedaj povedal!«

To divji lovci najbrž že vedo, sem si mislil, ko je Martin nadaljeval: »Nekega dne mi je ostal le pesek Domabod. Goniča šekca je najbrž nekdo spravil s poti, ker je zelo pogosto in glasno gonil. V tistih časih sem bil brez lovskega patenta, bolj priložnostni lovec, zaradi kur in vinograda,« je rekel in me vprašujoče pogledal, češ ali naj prizna, da je lovil na divje. »Domabod je gonil počasi in tiho. To je bilo pa dobro, da se vsaj ni slišalo, kdaj sem bil s psom v hosti. Nekoč v mraku bi kmalu ustrelil psa, ker sem ga zamenjal za jazbeca,« je povedal prestrašeno, ko da bi se to zgodilo šele danes.

»Da ne bi prišlo do neljube pomote, sem psu neki večer navezal k ovratniku prižgano svetilno baterijo. Kaj imenito je bilo, saj je tedaj Domabod ponoči iskal kakor pri belem dnevu, jaz sem mu pa prav zlahka sledil z očmi. Takrat se je šele začelo! Domabod je našel lisičji rov in zlezal vanj. Kar naenkrat je zbežala pri drugi luknji ven lisica. Vsaj tako sem bil

Jazbecar se vrača po opravljenem delu Foto VI. Pleničar

prepričan zaradi šuma in ropota v gosti podrasti. Kmalu je bil zunaj tudi pes, ki ni šel ponovno v rov, saj je bila lisičina prazna. Za poskušnjo sva nato šla k jazbini. Z dobro privezano lučjo, tako da je svetila le naprej, sem spustil psa v rov. Kot bi trenil, je planil jazbec iz rova in me skoraj podrl.«

Tedaj je Tinč spoznal, da ima dragocenega psa, ki ga ne da za noben denar. Daleč naokoli je z njim pokončeval prebivalce jazbin in lisičin. Vendar je lovil le jeseni in na zimo.

Če kdaj z Domabodom ni bilo uspeha, ni bil kriv pes, pač pa jaz, ker z vrečo nisem dovolj hitro udaril ob drevo ali pa sem čakal pri nepravilni luknji.

Jazbeci so kot zmešani bežali pred malo pošastjo z lučjo. Strah je pogljal iz rova vse živo.

Misli so se mi prepletale in se porajali različni zaključki. Najmočnejša misel pa je kazala na zgodbo o Dragocenem psu. Dejaj sem šaljivo:

»Kako, sosed, ali bi tudi tisti dragoceni pes Anton moral imeti luč* na vratu, gospod Thimsen pa vedeti, pred katero luknjo naj čaka z vrečo, da bi vsaj svojega psa ujel in spravil v svoj topli nahrbtnik?«

Ciril Pogačar

* Lov z žarometom in nepasemskim psom je protizakonit.

– Ur.

Šibreni naboji s 67,5 mm dolgimi tulci

(Iz W. u. H. 19–1971, po ing. H. Kinsky)

Tovarna Dynamit Nobel AG je dala na trg šibrene naboje kal. 12 s 67,5 mm dolgimi tulci. Pred tem so preizkusili vpliv različno dolgih nabojšč na pritisk plinov, hitrost šiber, usedlin zaostankov zgorelin in učinek zadetkov. Tudi pri nas je vedno več sodobnih šibrenic z uporabo različno dolgih tulcev, zato seznanjamo lovce o raziskavi navedenih vplivov. Na trgu so že tulci v tržnih (zaokroženih) dolžinah 51, 65, 70, 73, 76 in 83 mm – dejansko pa 50,7; 65,0; 69,8; 72,8; 76,0; 82,4.

Pri kal. 12/65 sme dolžina tulca presegati dolžino nabojšča največ za 2,5 mm, če stene tulca niso več ko 0,6 mm debele in da se na ustju stanjšajo najmanj na 0,4 mm. V kal. 28 in 32 sme biti tulec dolg največ 63,5 mm namesto 65 mm.

Iz prejšnjih raziskovanj je znano, da je streljanje z naboji s 70 mm tulci v 65 mm dolgem nabojšču nevarno. Vzrok temu je 5 mm predolg tulec, ki ob izstrelitvi zoži prehodni konus in ovira prehod strela v cev, kar povzroči zvečanje pritiska. Pri 67,5 mm tulcih v 65 mm nabojšču pa izstre-

ljene tulec seže v prehod le 2,5 mm, stena tulca pa se na ustju stanjša na 0,4 mm. Preiskave zvečanega pritiska plinov (če se ta sploh pojavi) v tem primeru niso ugotovile nobenih posledic za zdržljivost puške in varnost strelca ter njegove okolice.

Plinski pritisk strela iz 65 mm dolgih nabojišč se nasproti 70 mm dolgim nabojiščem zviša poprečno le za 3 do 5 %. Hitrost šiber, merjena 12,5 m pred ustjem cevi iz različno dolgih nabojišč, se le neznatno razlikuje in praktično ne pride v poštev kakor tudi ne razlike v daljavi glede na učinek strela.

Ugotovili so tudi, da zaradi kakih usedlin v konusu ne nastajajo nikake motnje, če streljamo z naboji s 70 mm tulci iz lepenke, če smo prej streljali s 67,5 mm naboji. Povzetek iz napisanega je, da brez škode lahko iz pušk s 65 ozir. 70 mm dolgimi nabojiščmi streljamo z naboji s 67,5 mm dolgimi tulci.

M. Š.

Fotoamater

Rast srnjakovega rogovja

V začetku junija 1969 smo dobili srnjačka s poškodovano zadnjo nogo. Vsem se je smilil. Iz njegovih oči je sijala otožna milina. Poškodba je bila vidna vse do maja 1970. Kljub poškodbi pa se je srnjak lepo razvijal. Zanj smo skrbeli vsi, od otrok do odraslih. Namestili smo ga v prostorno oboro skupaj z dvema srnicama. Kot srnjaček v prvem letu življenja je imel pozno jeseni l. 1969 gumbke – rogovičje. Zanimalo pa nas je zlasti, kako se mu bo razvijalo rogovje.

Besedilo in slike

Jože Simšič,
Planina pri Rakeku

Srnjaku raste drugo rogovje; fotografirano 12. 1. 1971

Po dveh mesecih – 12. 3. 1971 – s skoraj že doraslim rogovjem močnega šesteraka

Vprašanja – odgovori

Cene za lov inozemskih gostov

Vprašanje:

Zvedel sem, da so nekatere lovske družine tujcem zaračunavale dnevne in odstrelne takse ter uplenjeno divjad po nižjih cenah, kakor so navedene v ceniku. V junjski številki Lovca je objavljen nov cenik, v katerem so nekatere takse zvišane. Zanima me, če so objavljene cene veljavne za vse LD, oziroma če lahko vsaka LD postavlja svoje cene.

R. F., Idrija

Odgovor:

Cenik za lov inozemskih lovske gostov je obvezen za vse LD v Sloveniji, s pripombo, da so v ceniku navedene cene minimalne. Lovske družine torej tujcem lahko nudijo odstrel po navedenih cenah ali pa po višjih, ne pa po nižjih. V primeru, da so cene višje od navedenih v ceniku (ponekod zlasti za malo divjad), je pa treba goste pred prihodom na lov z njimi obvezno seznaniti.

Za tuje lovce pavšalistice pa veljajo posebne pogodbenne cene, ki jih določijo področne lovske zveze s svojimi družinami.

Ur.

Mladi pišejo

Ježev grad

Mož je na svojem vrtu pričel graditi hišo. V začetku je vse lepo kazalo. Toda mož se je zmotil v svojih računih. Prišla je bolezen in moža je lopata zasula globoko v peščeno zemljo. Na nadaljnjo graditev nihče ni več mislil. Puste betonske stene so uporno kazale svo-

jo žalost. Veter je mednje nanosil semenje in v pomladni noči je vzklilo rastlinje raznih sort ter prekrito tla z zelenimi preprogami. Kmalu je med zidovi rasla prava zelena zmešnjava, od kopriv do vitke jelke.

Začeta stara gradnja pa je dobila tudi druge stanovalce. Najimenitnejši je bil jež. Izbral si je stanovanje v težko dostopnem delu nedograjene hiše. Znan po svojem strahopetnem značaju se je še posebej dobro zavaroval. A požrešnež z vedno krulečim želodcem v tej zapuščeni hiši ni stradal. Veliko utrujenih popotnikov, ki so tu med zaraščenimi zidovi iskali počitka, je končalo svojo pot v njegovem želodcu. Da, jež se je počutil kakor graščak. Edino mačje orgije z nesramnim obnašanjem so ga motile.

Nekega dne pa se je od nekd priplazil gad, kača s trioglato glavo in temno-rjavo verigasto liso po trupu. Predrznež se je naselil čisto blizu ježevega stanovanja. Najbrž do tedaj še ni vedel, da si jež tudi s kačjim mesom polni trebušček. Toda graščak jež je pregosposki, da bi mislil na zavratno dejanje kakor drugi ježi. Toda gada je na vsak način hotel pregnati. Naj gre, od koder je prišel! Premišljal je in premišljal, da so mu bodice kar pokonci stale. A ni hodil v šolo, zato se ni domislil nič pametnega. Na vejo je priletela sova, ki ima debelo glavo, zato je od sile učena. »Modra teta sova, svetuj mi, kako naj preženem gada, ki meni in tebi preganja miši v tem gradu,« je jež ponižno prosil za nasvet.

»Imeniten lovec si, graščak jež, zato hitro na lov. Nalovi polžev, kolikor moreš. S hišami vred jih zdrobi ter z njimi zatlači vhod v gadov rov. Poškropi jih še s svojim iztrebkom in past bo pripravljena. Zjutraj, ko bo sonce razlilo svoj topli žar, bo gad šel iz svoje luknje na sončenje. Toda preden bo prišel do vrat, bo zaradi smradu mrtvih živali in tvojega pečata omedlel in za vekomaj izdihnil. Da, da, graščak jež, kačjo zvitost premagaš samo s svojo zvitostjo.«

Foto R. Čenčič

Sovina modrost je pomagala ježu proti gadu in za vse življenje. Svojo starost je preživel v svojem gradu v miru in zadovoljstvu, kakor se spodobi uglednemu graščaku.

Olga Mrak, dijakinja

Lovska organizacija

Kako gospodari LD Domžale

Ta LD z 49 člani, 1 častnim članom in s 3 pripravniki, včlanjena v ZLD Ljubljana, je imela svoj redni občni zbor 16. 4. 1972. Navzočih je bilo 77 %, udeležil pa se ga je tudi predsednik LZS Rado Pehaček.

V lov. letu 1971/72 je bilo težišče del na obdelavi

krmnih njiv in gradnji lovske kočice Bunčkovina. Pri tem je bilo opravljenih 1645 delovnih ur. V 30 krmilnicah je bilo pokrmiljene 1560 kg kornice in 700 kg mešanega zrnja, v solnicah nameščene 60 kg soli, v lovišče je bilo vloženih 364 fazančkov, pokončanih pa 180 vran, srak in šoj, 6 kraguljev, 10 skobcev, kanja nobena. K tolikšnemu številu uplenjenih pernatih škodljivcev je doprinesla velik delež družinska sova uharica. Poljsko jerebico precej ščitijo; planirali so jih le 20 za odstrel, odstrelili pa samo 9. Lov na race je bil dovoljen le s pogojem: 2 lovca in pes. Lov na zajce so planirali skladno z bazenskim dogovorom: 50 % od šestletnega povprečnega odstrela. Presenetljivo uspešna brakada je bila 26. 12., ko je padlo 19 zajcev. Vse kaže, da se bo zajec ob pametnem izvajanju lova kmalu opomogel. Fazanov je bilo uplenjenih 362. Fazan je poleg srnjadi glavna divjad v lovišču. Pri

Lovska koča na Ojstrem vrhu, LD Dobrnič

Foto S. Korelc

gojitvi srnjadi sta največji zapreki cestni promet in motorizirani divji lov. Uplenjenih je bilo 26 srnjakov, pretežno 1 b, poprečna teža 15,95 kg. Srn in mladičev je bilo odstreljenih 26. Na cestah najdene povožene srnjadi pa je bilo skupno 14, od tega 8 srn. Inozemski lovci so uplenili: 6 srnjakov ter 127 male divjadi, od tega 90 fazanov. Člani LD imajo skupno 27 psov, od tega 14 ptičarjev.

V razpravi o gospodarjenju je sodelovalo več navzočih, med njimi tudi predsednik LZS Rado Pehaček. Pohvalil je družino, ki ji je skrb za divjad na prvem mestu. Omenil je tudi razne načine zavarovanja proti ugonabljanju divjadi na cestah, vključitev lovske organizacije v vseljudsko obrambo in članom priporočil Zlatorogovo knjižico ter zmrnost pri pokončevanju »roparic«. Za prijeten zaključek občnega zbora je poskrbel Mario Petrič, ki je predvajal več lastnih dokumentarnih barvnih filmov o življenju, delu in zabavi lovske družine. Sicer pa je bilo na celotnem občnem zboru takšno vzdušje, kakršno naj bi bilo na vsakem lovskega sestanku.

-elf-

LD Rogaška Slatina

Naša lovska družina ima ime svetovno znanega zdravilišča. Okolica Rogaške

Slatine je posejana z manjšimi griči, na katerih raste žlahtna vinska trta. Tudi gozdov, travnikov in njiv ne manjka. Tu najde divjad dovolj hrane. Najvišji hrib je Boč, z razglednim stolpom, od koder je krasen razgled po vsej zeleni Štajerski. Na vzhodu Rogaške Slatine je znana Donačka gora, s katere se ob jasnem vremenu vidi celo Blatno jezero na Madžarskem.

Na Plešivcu ima naša LD lep lovski dom, do katerega je speljana tudi kamionska cesta. Naš lovski dom je znan že mnogim lovcem, tako po raznih sestankih in prireditvah kakor tudi po lovih tam okoli na veliko divjad, predvsem na divje prašiče. Pred domom stoji lep spomenik trem padlim borcem XIV. divizije. Spomenik ima v varstvu naša LD. Pred dvema letoma je naša LD razvila svoj prapor, na katerem je okrog 190 zlatih žebličkov in 22 trakov. Praporu je botroval direktor steklarne »Boris Kidrič« ing. Vojo Džinovski. Za vse, kar smo dosegli, se moramo zahvaliti našim agilnim članom, raznim podjetjem, predvsem pa kolektivu steklarne »Boris Kidrič« iz Rogaške Slatine.

V našem okoli 4500 ha velikem lovišču je zastopana velika in mala divjad. Celo manjša kolonija gamsov je na Boču. Srnjad in divji prašiči so na Boču stalna divjad, srnjadi pa je precej tudi v nižinskih predelih.

Kar se tiče gojitve te divjadi, smo dosegli lepe uspehe, kljub temu, da se območje Boča deli na štiri lovske družine.

Vedno pa nas še mučijo krivolovci, katerih zaradi milih kazni sodišč ne moremo docela zatreti.

V družini nas je 44 članov, poprečna starost je 43 let, nekaj pa jih je že preseglo 60 let, a so kljub temu še vedno agilni in delavni. Da se jim za ves trud vsaj malo oddolžimo, smo jih skromno obdarili po zadnjem skupnem lovu in jim iz srca zaželeli še mnogo let ravne cevi. Ti so: Oskar Rataj, dolgoletni starešina in ustanovitelj naše LD, Jože Anderluh, dolgoletni lovovodja, Drago Vilendečič, starešina LD, Franc Plavčak, Ivan Koštrun in Franc Cvetko.

Anton Mlakar st.

Jubilanti

Jože Jankovič iz Bednja je 8. marca 1972 praznoval svojo 80-letnico in 50-letnico lovskega udejstvovanja. Leta 1930 je postal zakupnik lovišča, po osvoboditvi pa soustanovitelj naše LD. Priljubljenemu tovarišu in vzgojitelju naših mladih lovcov ob častitljivem jubileju iskreno čestitamo in želimo še mnogo let dober pogled.

Lovci LD Adlešiči

Jože Ladinek, član LD Peca, njen soustanovitelj, večletni član upravnega in nadzornega odbora, je 30. 1. 1972 praznoval svojo 60-letnico. Jubilant je lovec 42 let. Med vojno je aktivno sodeloval v NOB, bil sekretar rajona, dokler po krivdi izdajalcev ni padel v roke fašistom. V gestapovskih zaporih v Celovcu je z izrednimi naporji in s svojo kleno žilavostjo prestal vsa mučenja in ponižanja. Kot lovec se posebno boji za

svoje gamse, ki jih mnogo raje hodi opazovat kakor lovit.

Priljubljenemu lovskega tovarišu, pri katerem je vsak lovec dobrodošel, želimo še mnogo lovskega doživetij, dosti zdravja in obilo osebnega zadovoljstva.

Mežiški lovci

Ignac Pelko-Kamenško, član LD Šentjanž, letos praznuje svojo 60-letnico in 45 let lovskega udejstvovanja. Leta 1941 je bil odpeljan v Nemčijo. Po osvoboditvi je bil med ustanovitelji LD, bil njen dolgoletni starešina in pozneje gospodar. Odlikovan je bil z znakom za lovske zasluge. Vzornemu lovcu in ljubitelju divjadi želimo še mnogo zdravih in zadovoljnih let.

Lovci LD Šentjanž

Rudi Udrih, ustanovni član, večletni blagajnik in gospodar LD, je marca letos praznoval svojo 60-letnico. Spomladi leta 1944 je odšel v partizane in si zaslužil red za hrabrost, pozneje pa medaljo zasluge za narod. Razen v lovstvu se aktivno udejstvuje v gasilskem in čebelskem društvu. Upokojitev je dočakal kot skladiščnik in prevzemalec uplenjene divjadi v poslovalnici »Lovec« v Celju.

Dragi Rudi, želimo ti še mnogo zadovoljnih, zdravih let v krogu naše LD, v tvoji »gorci« pa še nešteto veselih uric.

LD Polzela – C. M.

Jože Šobar iz Dan pri Ribnici je praznoval maja letos 60-letnico svojega življenja. Prava kmečka grča, naše gore list je bil dolga leta čuvaj naših logov. Lovci ga poznamo tudi kot dobrega pevca in poštenjaka, zato mu ob njegovi obletnici izrekamo vso zahvalo za njegovo dosedanje delo in mu želimo še nadalje mnogo veselih uric v naši sredini.

LD Ribnica na Dolenjskem

Milan Koprivec

je 23. maja letos praznoval svojo 70-letnico. Rojen je bil v Zagorju ob Savi, v Ljubljani pa je končal šolanje in postal gradbeni tehnik. Potem je odšel v vojaško inženirsko službo v Beograd. Vojna ga je zatekla v Sarajevu, kjer je bil ujet in odpeljan v nemško ujetništvo. Tu je prebil 43 mesecev in šele po osvoboditvi se je vrnil iz zloglasnega taborišča Dachau. Pred upokojitvijo je bil dolgo vrsto let direktor podjetja »Projekt« v Kranju.

Prve lekcije iz lovstva in poznavanja narave mu je vcepil že njegov oče. Svojo lovske »profesionalnost« pa je pričel kot starešina LD Soriško polje, katero vodi še danes. Iz te funkcije je kot izredno marljiv in predan lovstvu prešel na razna vidna mesta. Najdemo ga v upravnem odboru in gospodarski komisiji Lovske zveze Slovenije, v upravnem in nadzornem odboru ter gospodarski komisiji gorenjske lovske zveze. Njegova velika zasluga je, da smo na Gorenjskem med prvimi v Sloveniji izdelali kataster in bonitiranje družinskih lovišč kakor tudi gojitvenih lovišč »Triglavl« in »Kozorog«. Ne smemo tudi prezreti jubilaritovih vsakoletnih strokovnih analiz o staležu, prirastku, odstrelu in poginu divjadi, katere gorenjska LZ vsako leto prikazuje v svojih letnih poročilih. Lovska zveza Slovenije je tovariša Koprivca za njegovo požrtvovalno in uspešno delo že pred časom odlikovala z redoma za lovske zasluge II. in I. stopnje. Če ga danes srečaš oprtega s težkim nahrbtnikom, ko uporno leze na Grebenc, na njegov najpriljubljenejši predel Storžiča, komaj moreš verjeti, da praznuje ta visoki življenjski jubilej. Prav na njegov rojstni dan pa mu je ob jutranji zarji prvi čestital s svojo pesmijo krivorepi ruševca.

Dragi Milan, teh nekaj vrstic smo Ti posvetili z edino veliko željo, da ostaneš takšen, kakršen si, še dolgo med nami.

Lovska zveza Gorenjske

Milan Koprivec

Josip Vončina

polju in Pohorju. Po osvoboditvi je sodeloval pri ustanovitvi LD Fram in si pridobil med lovci velik ugled. Bogate so njegove lovske izkušnje, veseli in napeti lovski doživljaji. Kljub starosti še danes v streljanju na umetne golobe prekosi marsikaterega mlajšega strelca. Ob njegovem jubileju mu iskreno čestitamo in želimo še mnogo let dober pogled.

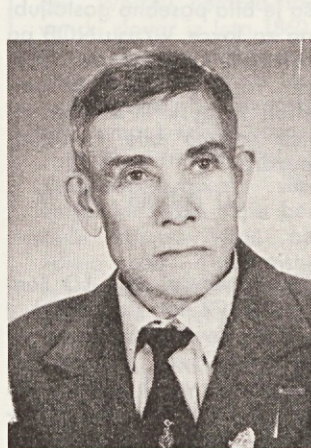
Člani LD Fram

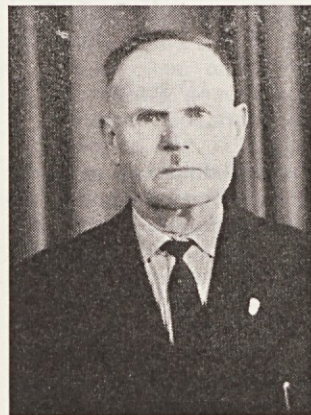
Franc Sekne

Franc Sekne je konec lanskega leta praznoval svojo 70-letnico. Bil je ustanovitelj LD Šenčur, vseskozi član UO ter prizadeven referent za gojitev divjadi. Za požrtvovalno delo v lovstvu in kinologiji je prejel znak za lovske zasluge, srebrni in zlati kinološki znak ter red II. stop. za kinološke zasluge. — Dragi Francè, nekoliko pozno Ti čestitamo k Tvojemu jubileju, a zato prav tako iskreno ter želimo, da bi še mnogo let tako krepak, kot si, uspešno deloval v naših vrstah.

Člani LD Šenčur — L. P.

Jože Sagadin

Anton Verbič

Josip Vončina, častni član LD Vič, je 25. aprila 1972 praznoval 80-letnico rojstva. Že kot dijak s 16 leti je prišel za puško in lovil na Krškem polju. Prvo svetovno vojno je preživel na ruski fronti in deloma na Madžarskem, kjer je imel priložnost loviti v bogatih galiških in panonskih loviščih. Življenjska pot ga je po vojni pripeljala v štajerska in prekmurska lovišča pa tudi v Šumadijo, kjer je dolgo oral ledino pravičnega lova in lovske kinologije. Veliko let že goji jazbecarje. Njegovi psi so na lovskih razstavah in tekmah dosegali odlične uspehe. Mnogo let že deluje v odboru Kluba ljubiteljev psov jamarjev in je bil za svoje delo odlikovan s srebrnim kinološkim znakom. Jubilarntu želimo še vrsto let dobrega zdravlja in lovskih ter kinoloških uspehov.

Lovska družina Vič

Anton Verbič je tiho in skromno, kakor je vse njegovo življenje, šel konec oktobra lani mimo tudi njegov 75. rojstni dan. Bil je aktivist NOB, danes pa je še vedno požrtvovalen delavec šenčurskih krajevnih organizacij. Dobremu lovskemu prijatelju želimo, da bi nas še mnogo let tako zvrnan spremljal po našem lovišču.

LD Šenčur — L. P.

Jože Sagadin, član naše LD, letos praznuje svojih 70 let in 50 let članstva v lovskih vrstah. Doma je z Morja pri Framu. Že kot kratkohačnik je vzljubil naravo in divjad. Njegove sanje so se uresničile, ko je skupaj s tremi

lovci dobil v zakup lovišče v Loki pri Framu. Čez teden je kot kmet težko garal, ob nedeljah pa je v lovišču s puško na rami pozabil na skrbi, ki so trle kmeta in očeta številne družine. Z ilegalnim imenom »Lovec« je deloval v NOB na Dravskem

Umrli

Zvonko Predan

Dne 6. 2. 1972 je odjeknila vest, da nas je v 75. letu starosti za vedno zapustil naš »oče starešina«, upokojeni ravnatelj osnovne šole.

Že s 16. letom je postal lovec in bil ustanovitelj prvega lovskega kluba na Ptujski gori leta 1933. Med vojno so ga okupatorji pregnali kot zavednega Slovence v Srbijo. Ko se je vrnil iz pregnanstva, je v Majšperku ustanovil LD Dravinja, katere starešina je bil vse do svoje smrti, torej polnih 26 let. Več let je bil tudi v upravnem odboru LZ Ptuj.

Dragi Zvonko, zelo te pogrešamo. Ne boš nam več govoril o lepotah narave in

Zvonko Predan

Franc Uratnik

kakšen mora biti pravi lovec. Beseda je za vedno ostala v tvojih ustih, v naših vrstah pa velika praznina. A ostal bo nepozaben spomin na tvoje delo. Zahvaljujemo se ti in obljubljam, da bomo šli po poti, ki si nam jo začrtal.

Člani LD Dravinja-
Majšperk

Franč Uratnik, častni član, lovec nad 60 let, soustanovitelj naše LD, nas je v 80. letu starosti marca letos za vedno zapustil. Njegova hiša je bila posebno gostoljubna za lovce, v času NOB pa zatočišče partizanov. Lovski rog, družinski prapor, strelji iz pušk in zelene vejičice so mu bile v zadnji pozdrav.

LD Polzela – C. M.

Tine Hočever, član LD Šenčur, je 72 let star odšel v večna lovišča. Petdeset let je nosil lovski krog ter bil neumoren varuh divjadi. 20. marca letos smo ga z lovskimi častmi pokopali na kranjskem pokopališču ob udeležbi številnih članov LD Šenčur in LD Udin boršt.

Turobno je odmeval lovski rog lovskemu tovarišu v poslednji pozdrav. Dragi Tine, naj ti bo lahka gorenjska zemlja!

LD Šenčur – L. P.

Anton Butala nas je 64 let star mnogo prezgodaj zapustil. Pokojnik je imel odlikovanja iz NOB. Bil je velik

Tine Hočever

ljubitelj narave, pravičen lovec in družaben lovski tovariš. Od njega smo se 24. februarja 1972 na pokopališču pri Otovcu poslovili številni prijatelji, borci, gasilci, lovci in drugi. Poslovilne besede je izrekel starešina LD, lovski rog je odtrobil njegov poslednji lov, odjeknili so lovski strelji in vršički smrekovih vejic so prekrili njegovo krsto. Naj mu bo trajen in časten spomin!

LD Črnomelj – B.

Lovska kinologija

Preizkušnja jamarjev LZ Posavje – Krško

Ta preizkušnja psov jamarjev na planem je bila 2. aprila 1972 v lovišču LD Cerklje ob Krki. Privedenih je bilo skupno 6 psov. Ker LZ ni uspela preskrbeti primerne roparice (jazbec ali lisica), je preizkušnja v umetnem rovu odpadla. Zato so bili psi preizkušeni samo na polju in so dosegli naslednje uspehe:

1. Olka, lov. terier, lastnik Jože Jelačič iz Rake, 97 točk, I a;
2. Dora, jazbečar, lastnik Rudi Mlinarič iz Sevnice, 81 točk, I b;
3. Biba, lov. terier, lastnik Jurij Pesjak iz Sevnice, 66 točk, III a;
4. Cer-Cundr, lov. terier, lastnik Franc Lipej iz Brežic, 64 točk, III b;
5. Tajga-Pobreš., lov. terier, lastnik Ivan Geč iz Dobove, 60 točk, III –;
6. Senta, foksterier, lastnik Alojz Ribič iz Ljubljane, 58 točk, –.

V lovišču, ki ga je dala na voljo za preizkušnjo LD Cerklje, je bilo izredno mnogo zajcev, tako da je vsak pes brez posebnih težav dolgouhca hitro našel. Za gonjo zajca pa ni bil teren najbolj prikladen, ker je bil gol in je vsak pes videl pred seboj tekočega zajca ter ga vidoglasno gonil. Pravi namen preizkušnje pa je, da

pes goni zajca po sledu – sledoglasno.

Za lovske teriere je potrebno tudi vodno delo, t. j. da prinašajo iz vode. Psi, ki so jih primerno vadili, so izvrstno opravili svojo nalogo. Od vseh nastopajočih je bila najboljša psica Olka, last J. Jelačiča. Izvrstno išče, glasno goni ter odlično prinaša iz vode. Foksterierka Senta preizkušnje ni prestala zaradi tega, ker tiho goni, sicer je pa v nelovskih rokah. Organizacija preizkušnje je bila dobra, ocenjeval sem podpisani.

Albin Korošec,
kinol. sodnik

Pomladanska zreina preizkušnja ptičarjev v Kopru, 9. 4. 1972

Preizkušnjo je organizirala LZ Koper, vodil pa jo je kinološki referent oz. član kinološke komisije Alfred Tavčar. Na zbornem mestu v Bertokih se je zbralo precej vodnikov s svojimi psi. V lovišču je bilo kljub hudi burji in dežju dovolj divjadi, ki je imela v že precej visokem žitu in travi dovolj dobro kritje. Divjad je dobro držala.

Preizkušnja je potekala disciplinirano, zelo opazna pa je bila razlika med psi, ki so pogosto v lovišču teronimi, ki le redko vidijo lovišče ali pa sploh ne. Vsem je oteževalo delo izredno slabo vreme, ki je od vsakega psa terjalo zbranost in mnogo volje do vsega, kar se na preizkušnji zahteva.

Nekateri vodniki ne vedo, kaj zahteva taka preizkušnja.

Tem bi rad povedal, da le delo naredi mojstra, da le tisti vodnik, ki se veliko ukvarja s psom, zbudi v njem smisel za pravilno rabo nosu, voljo do intenzivnega in sistematičnega iskanja ter trdne zanesljive stoje, ki jo ptičar katere koli pasme mora imeti.

Pravilna vzgoja in šolanje ustvarja tudi zanesljiv kontakt med vodnikom in psom. Pes, ki ima zadostno mero privrženosti svojemu vod-

niku, ne uhaja iz roke, se sam močno trudi, da bi našel in pokazal čimveč divjadi ter s tem ustregel svojemu vodniku. Vsak tak pes ponavadi tudi zanesljivo in mirno izdela sled zajca, ki ga ne vidi, kar je pogoj za najvišjo oceno, obenem pa tudi eden od pogojev za poznejše zanesljivo prinašanje ranjene divjadi na lovu. Vsem vodnikom mladih ptičarjev toplo priporočam, naj psu čim večkrat nudijo priložnost izdelovati sled nevidnega zajca na dolgem jermenu (6 do 9 m).

Takih priložnosti je največ zjutraj ali zvečer, seveda v predelu lovišča, ki je določen za šolanje psov. Iz primerne oddaljenosti opazujemo zajca in si dobro zapomnimo mesto, kjer se je zajec pasel in od tam umaknil v kritje. Če ima vodnik psa v avtomobilu ali pri sebi tako, da zajca ni videl, naj ga pripne na dolg jermen in vodi ob sebi do mesta, kjer se sled začneja. Psu naj mirno pokaže s prstom na tla in reče »išči«. Pes nato počasi izdeluje sled, vodnik pa popušča jermen. Ko pes tako po sledu pride do bližine zajca in morda celo stoji nanj, ga v nekaj primerih lahko spustimo z jermenom ter mu dovolimo, da zajca goni. Na ta način damo psu nekoliko veselja, obenem pa plačilo za delo po sledu.

Za temperamentne pse bodo dovolj dve – tri take vaje, z lenimi in bolj topimi psi pa napravimo to večkrat.

Delo psov je bilo ocenjeno po novem pravilniku. Ocenjevala sva Oresto Bordon in podpisani.

Uspehi:

Dich, JRP Po 3019, vodnik Jakomin – sled 2, nos 3, iskanje 2, stoja –, vodljivost 2;

Ala, JRP Po 3029, vodnik Dolgan – sled 2, nos 3, iskanje 2, stoja –, vodljivost 3; Dena, angleški seter – sled 2, nos 2, iskanje 2, stoja 2, vodljivost 2;

Cerchiar, PPO 21741, vodnik Viljo Obertok – sled 2, nos 2, iskanje 2, stoja –, vodljivost 2;

Zola, RMPki 3884, vodnik Miran Fuks – sled 3, nos 4,

iskanje 4, stoja 3, vodljivost 4; Car, JRP EB 451, vodnik Alojz Picek – sled 2, nos 3, iskanje 2, stoja –, vodljivost 2;

Dar, JRP EB 428, vodnik Ugo Vajs – sled 2, nos 2, iskanje 3, stoja –, vodljivost 2; Besa, JRP EB 410, vodnik Ernest Šau – sled 3, nos 3, iskanje 3, stoja 3, vodljivost 3;

Dido, JRP EB 431, vodnik Ido Kocjančič – sled 3, nos 3, iskanje 2, stoja 2, vodljivost 2;

Dev Brezulski, JRPki 7064, vodnik Pavel Kaluža – ni bil ocenjen.

Jože Škofic,
kinol. sodnik

Pregled in preizkušnja naravne zasnove psov jamarjev v Staršah pri Mariboru, 29. in 30. 4. 1972

LZ Maribor prireja v tem kraju vsako leto tako že skoraj tradicionalno prireditve. Okrog lepega lovškega doma, ki je stalno oskrbovan z jedačo in pijačo in ki leži tik asfaltne ceste Maribor-Ptuj, je veliko parkirišče in prostor za pregled psov, v bližnjem gozdičku pa je strokovno urejen umetni rov.

Na prireditvi so sodelovali sodniki: Jože Kristen iz Cerknice, Milan Ivezić iz Ptuja in Ivan Caf iz Maribora. V pomoč sta bila sodniška pripravnik Danijel Žerdoner in Ivan Pinter.

Privedenih je bilo 31 psov, od teh 7 jazbečarjev in 24 lovskih terierjev.

Odlični so bili 2 dolgodlaka jazbečarja (uvožena), 2 resasta jazbečarja in 1 lovski terier. S prav dobro oceno pa 3 jazbečarji in 10 lovskih terierjev. Pet lovskih terierjev je dobilo dobro rier (previsok) pa je dobil zrejno prepoved. Preostali psi niso bili ocenjeni, ker so bili premladi.

V splošnem je bil material zelo dober, vodniki disciplinirani in dovetni za navodila s strani sodnikov. Pri tožbe ni bilo nobene.

Preizkušnja je bila natančno po predpisih; najprej v rovu, nato na planem. Ostrost psov vseh starosti je bila preizku-

Lovsko izrazoslovje

Gams ali divja koza

Vse kaže, da smo besedo gams prevzeli iz nemščine, Nemci pa iz latinščine. Prvotna slovenska beseda za to divjad je divja koza; ne strinjam se z navedbo v Našem lovu I, stran 202, da je prvotno slovensko ime nepoznano in da je ime »divja koza« narejenka naših prirodnoslovcev. Wolfvov nemško-slovenski slovar iz leta 1860, ki ga niso sestavljali prirodnoslovci, ne pozna besede »gams« v slovenski rabi, ampak »divja koza«. Tudi Pleteršnik v svojem slovensko-nemškem slovarju leta 1894 nima besede »gams«, pač pa »divja koza«. Toda pisatelj in prirodnoslovec Fran Erjavec je 22 let pred tem (leta 1872) v šolski knjigi Prirodopis živalstva, ki ga je »poslovenil«, poleg imena »divja koza« že uporabil tudi besedo »gams«. Gams je skupno ime (samica, samec) za to vrsto divjadi.

Samec je gams kozel ali gamsji kozel, samica je gamsja koza ali gamsovka. Gamsove (mn. oblika) so tudi hlače iz gamsjih kož. (V Slovarju slov. knjižnega jezika iz leta 1970 piše, da so gamsove hlače iz gamsove kože. Menim, da je pravilneje iz gamsjih kož, ker za hlače ne zadošča samo ena gamsova koža, ampak vsaj dve). Gamsovin je gamsje meso ali koža, ki je ustrojena lahko v irhovino.

Gamsar je lovec na gamse.

Mladič te divjadi obeh spolov je gamsji mladič ali kozlič ali gamsek. Če ločimo spola, je kozlič ali gamsek lahko kozliček ali kozica.

Gamsja koza v drugem letu starosti je mladica (gamsja mladica),

samci do vključno četrtega leta starosti so kozleta (kozle, kozléta), ker gams kozel vsestransko dozori s petim letom. Koza, ki vodi kozliča, je vodeča koza ali tudi kozličarka. Koza vodnica je pa stara, izkušena gamsovka, ki vodi trop.

Star gams, ki pride v trop samo v prsku, sicer pa živi samotarsko življenje, je samotar.

Kozarija je gamsji trop, ki ga sestavljajo koze, kozlič in do vključno 4 leta stara kozleta. Gamsi žive v skupini, imenovani trop-a ali tropa-e. Izraz čreda uporabljamo predvsem za domače živali (drobnica, govedo ipd.).

Trop je najmanj 5 odraslih ali starejših ali mlajših gamsov skupaj, tropič so pa 3 ali 4 takšni gamsi skupaj. (Glej Lovec – izrazoslovje, št. 11 in 12, 1972!)

Visoka temno rjava dlaka na gamsjem hrbtu je gamsov čop, napačno ime tudi brada (od nemške besede »bart« = »port«).

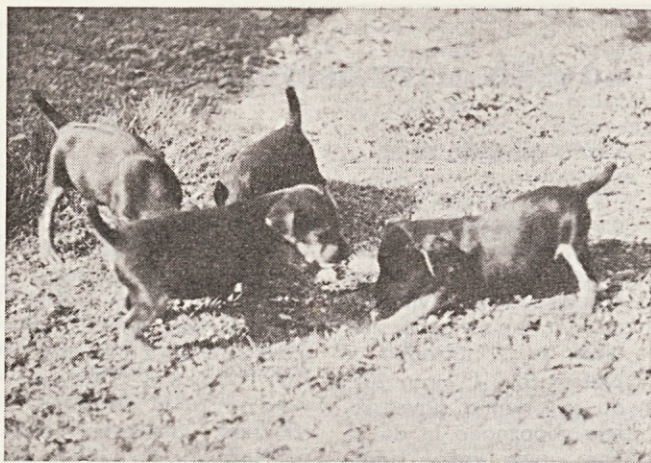
Gamsov čop ima po vrhovih bele konice – cvet (cvet ima tudi dlaka nekatere druge divjadi, npr. lisice).

Čopek so pa dolge dlake ob kozlovem spolovilu.

Gamsji pisk ali gamsji žvižg ali gamsji brlizg je svarilni glas kozla ali koze. Gams žvižga (za žvižga) ali piska (za piska) ali brlizga (za brlizga skozi nos. Kozlič pa tudi koza mekečeta (meketati). Ob prsku se tudi kozel oglaš s kratkim, zamolklim meketom (meket-a).

(Nadaljevanje in konec »Gams ali divja koza« – prihodnjič.)

C. F.

Mladi terierji, lastnik Franc Grilc, Vodice, 1971

Foto VI. Pleničar

šena s starim, borbenim jazbecem in z odraslim lisjakom.

Preizkušnja v rovu je prestalo 80 % psov, popolnoma 68 %, delno pa 12 %. Upoštevati je treba, da so bili psi mladi, 11 psov je bilo poleženih leta 1971, 10 pa leta 1970.

Tekmovanje na planem je bilo zadovoljivo. Zajcev je bilo dovolj in vodniki pod vodstvom zastopnika LD Starše so bili disciplinirani. Vreme je bilo kot naročeno: sončno, rahlo vetrovno in tla nekoliko vlažna, kar je delo pri preizkušnji na zajčjem sledu olajšalo. Vendar psi niso izpolnili naših pričakovanj, — samo 9 lovskih terierjev in 3 jazbečarji so bili sledoglasni, 3 nemi, ostali vido-glasni.

Uspehi v jamarjenju (A) in na planem (B):

Ago, JRLT 5728 t. o. (telesna ocena) prav dobro, lastnik Andrej Tuš, Selce, A 64, B 100 — skupaj 164 točk, I. ocena;

Aga, RMLT 3455 t. o. prav dobro, lastnik Franc Merc, Gorče 1, Libeliče, A 76, B 84 — skupaj 160 točk, I. ocena; Ago, RMLT 2690 t. o. prav dobro, lastnik Ivan Kotnik, Šentjanž 38, Dravograd, A 73, B 84 — skupaj 157 točk, I. ocena;

Ajda, RMLT 3170 t. o. dobro, lastnik Filip Navažnik, Žerjav-Črna, A 68, B 79 — skupaj 147 točk, I. ocena.

Žarka, RMLT 5626 t. o. prav dobro, lastnik Jože Antolič, Ptuj, A 66, B 92 — skupaj 158 točk, II. ocena;

Biba, RMLT 3337, t. o. prav dobro, lastnik Milan Šprah, Ptuj A 64, B 93 — skupaj 157 točk, II. ocena;

Ela Osilniška, RMLT, t. o. prav dobro, lastnik Tone Ožbolt, Kočevje, A 57, B 90 — skupaj 147 točk, II. ocena; Sandra Jedlovniška, RMLT, 3625, t. o. prav dobro, lastnik Sebastijan Bauman, Dobrenje, Pesnica, A 60, B 85 — skupaj 145 točk, II. ocena; Beno Kajuhov, RMLT 3581, t. o. prav dobro, lastnik Cesar Tone, Slovenj Gradec, A 57 B 85 — skupaj 142 točk, II. ocena;

Astra, RMLT 3459, t. o. dobro, lastnik Novak Štefan, Libeliče, A 55, B 82 — skupaj 137 točk, II. ocena;

Arka, RMLT 3457, t. o. prav dobro, lastnik Kupnik Maks, Tribej-Libeliče, A 58, B 60 — skupaj 118 točk, II. ocena; Rapp von der Brunngraben-leiten, OHZB JGDT No 2257, t. o. prav dobro, lastnik Pajnkhiher, Dolena — Ptujška Gora, A 61, B 44 — skupaj 105 točk, II. ocena.

Baka Kajuhova, RMLT 3529, t. o. prav dobro, lastnik Miha Šmid, Legen — Slovenj Gradec, A 50, B 95 — skupaj 145 točk, III. ocena;

Ara, RMLT 3262, t. o. prav dobro, lastnik Tone Skutnik, Troglje — Slovenj gradec, A 53, B 101 — skupaj 154 točk, III. ocena;

Besa, RMJki 213, t. o. prav dobro, lastnik Stane Planinc, Stoperce, A 60, B 76 — skupaj 136 točk, II. ocena;

Asa, RMJki 191, t. o. prav dobro, lastnik Jože Novak,

Preloge, A 60, B 72, skupaj 132 točk, II. ocena;

Bianka RMJri, t. o. odlično, lastnik Drago Fliser, Gačnik, A 57, B 74, skupaj 131 točk, II. ocena;

Brina, RMJri 443, t. o. odlično, lastnik Franc Breznik, Lenart, A 56, B 71 — skupaj 127 točk, II. ocena;

Biba, RMJki 214 t. o. prav dobro, lastnik Feliks Purk, Breg-Majšperk, A 40, B 83, skupaj 123 točk, brez ocene; Drina, RMLT 3475, t. o. prav dobro, lastnik Anton Dvoržak, Črešnjevec, A 40, B 69 točk, skupaj 109 točk, brez ocene;

Asa, RMLT 3536, t. o. prav dobro, lastnik Ivan Sišernik, Sele — Slovenj Gradec, A 40, B 60, skupaj 100 točk, brez ocene.

Pes, ki za delo v rovu (A) prejme 40 točk, zasluži III. oceno, toda pod pogojem, da je dobil v ostrosti najmanj 20 točk, sicer je brez končne ocene. Ker Biba, Drina in Asa niso izpolnile tega pogoja, niso bile ocenjene, čeprav so v delu na planem presegle število točk za III. oceno.

Nastopilo je še 6 psov, ki preizkušnje niso opravili.

Prireditve je bila dobro organizirana in je v lovsko-kinološkem pogledu prav dobro uspela. Med drugimi obiskovalci je bilo precej lovcev, ki se zanimajo za pse jamarje. Bilo je tudi lepo število lovskih pripravnikov, ki so dobili potrdilo o udeležbi, Lovske družine LZ Maribor vodijo namreč točno evidenco o vsakem pripravniku, kako sodeluje pri delih v lovišču, krmljenju, pri skupnih pogonih, na družinskih posvetih, če se zanima za kinologijo in drugo. Če so podatki negativni, družina pripravnika ne pripusti k lovskemu izpitu. Posnemanja vredno!

Jože Kristen,
kinol. sodnik

Novi sodniški pripravnik

Za ocenjevanje zunanosti in dela vseh vrst jamarjev: Milan Udovč, Celje, Janžičeva 22.

Kinološka zveza Slovenije

Prijavljene paritve

Vsi navedeni psi plemenjaki in plemenjakinje so uspešno prestali preizkušnjo.

Resasti jazbečarji:

Ago, JRJri 1226 — Čapka Dravskodvorska, JRJri 1224, leglo 1. 7. Rejec Alojz Nikelj, Selnica ob Muri, 62212 Sentilj.

Resasti foksterierji:

Domherr v. d. Friedensau, JRJ Fod 655 — Fida Podhomska, JRJ Fod 701, leglo 11. 5. Rejec Tone Štajer, Goričane 13, 61215 Medvode.

Domherr v. d. Friedensau, JRJ Fod 655 — Ajša Podhomska, JRJ Fos 1404, leglo 3. 5. Rejec Tone Štajer, Goričane 13, 61215 Medvode.

Blef, JR Fos 1417 — Era, JRFos 1409, leglo 4. 7. Rejec Ivan Cotman, Rojska 5, 61230 Domžale.

Koker španjeli:

Črt, JRŠK 1338 — Diana, JRC 622 KŠ, leglo 18. 7. Rejec Borut Lesjak, Rožna dolina, C. I/14, 61000 Ljubljana.

Bili, JRŠK 734 — Asta Podklačna, JRŠK 1319, leglo 5. 6. Rejec Jože Kogelnik, Podklanc 6, 62370 Dravograd.

Črt, JRŠK 1338 — Činka JRŠK 1331, leglo 23. 6. Rejec Franc Podojsteršek, Lovski dom Rače, 62312 Orehova vas.

Springer španjeli:

Ciko Šmohorski, JRC ŠŠ 140 — Bara Pokoška-Pika, JRC ŠŠ 161, leglo 9. 7. Rejec Albin Korošec, Kranjska gora 87/a, 64280 Kranjska gora.

Nem. kdl. ptičarji:

Žar, JRPki 7079 — Astra Dravskodvorska, JRPki 7240, leglo 3. 6. Rejec Alojz Unetič, Gorica 22, 68273 Leskovec.

Žiko, JRPki 7077 — Bistra (Dina), JRPki, leglo 5. 6. Rejec Alfonz Vahčič, 68263 Cerklje ob Krki (št. 12).

Lovski terierji:

Ado, JRLT 5793 — Lunja (Astra), JRLT 5672, leglo 23. 6. Rejec Alojz Livk, Ribnik 2, 61420 Trbovlje.

Boj, JRLT 3659 – Vada, JRLT 5790, leglo 18. 7. Rejec Janez Matičič, 66232 Planina pri Rakeku (80 a).

Don Pobreški, JRLT 3544 – Vaudnova Pika, JRLT 3534, leglo 24. 4. Rejec Jakob Hlade, Gaj 50, 62201 Zg. Kungota.

Egan v. Spadenberg, JRLT 5643 – Osa Sladkogorska, JRLT 3533, leglo 30. 6. Rejec Janko Dokl, 62242 Zg. Korrena pri Mariboru.

Egan v. Spadenberg, JRLT 5643 – Jagica Travnogorska, JRLT 2738, leglo 25. 6. Rejec ing. Edo Pukl, Ljubljanska 8, 63000 Celje.

Azor Dobrenjski, JRLT 5529 – Centa Janinska, JRLT 3183, leglo 12. 7. Rejec Anton Mlakar, Tekacevo 8, 63250 Rogaska Slatina.

Don Pobreški, JRLT 3544 – Zarka, JRLT 5626, leglo 20. 6. Rejec Jože Antolič, Miklošičeva 10, 62250 Ptuj.

Brak-jazbečarji:

Cero, JRBj 3199 – Bora, JRBj 3243, leglo 31. 7. Rejec Silvo Marguč, Mestni trg 11, 64220 Škofja Loka.

As, JRBj 2180 – Boro, JRBj 3123, leglo 23. 7. Rejec Alojz Novak, Šobčeva 3, 64248 Lesce.

Daso, JRBj 2184 – Bina, JRBj 3196, leglo 1. 7. Rejec Ivan Kralj, J. L. A. 5, 64290 Tržič.

Daso, JRBj 2184 – Diva Olimjska, JRBj 3182, leglo 21. 6. Rejec Franc Polak, Tržaška, 63000 Celje.

Daso, JRBj 2184 – Jela, JRBj 1982, leglo 23. 6. Rejec Albert Šket, 62319 Poljčane (60).

Kdl. istrski goniči:

Heri Javorniški, JRGki 7202 – Diana, JRGki 5525, leglo 17. 7. Rejec Franc Razložnik, Triglavska 19, 65280 Idrija. Brzan, JRGki 7129 – Cica, JRGki 6983, leglo 3. 6. Rejec Slavko Puš, 61296 Šentvid pri Stični (57).

Don Belovodski, JRGki 5301 – Edica Velikolaška (Beka), JRGki 7004, leglo 19. 6. Rejec Janez Klemen, 61431 Dol pri Hrastniku.

Bes, JRGki 7124 – Tira, JRGki 7119, leglo 14. 7. Rejec Vinko Razpet, 65281 Spodnja Idrija 119.

Bari, JRGki 7297 – Glasna Meninska, JRGki 7025, leglo 25. 6. Rejec Albert Ogriz, 62380 Zg. Legen (št. 45).

Edo Velenjski, JRGki 5754 – Bistra, JRGki 5226, leglo 20. 6. Rejec Albert Ogriz, 62380 Zg. Legen (št. 45).

Goran, JRGki 7195 – Beba, JRGki 4079, leglo 3. 7. Rejec Anton Štimec, Pirče 16, Fara pri Kočevju.

Brin, JRGki 7368 – Živa, JRGki 7325, leglo 2. 7. Rejec Stane Škufca, Stranska vas 8, 61295 Ivančna gorica.

Dali, JRGki 7042 – Aška, JRGki 4393, leglo 4. 5. Rejec Vinko Eržen, Ul. Janka Uršiča 6, 65222 Kobarid.

Brzan, JRGki 7129 – Bistra, JRGki 7251, leglo 1. 7. Rejec Anton Draga, 61301 Krka (n. h.).

Princ, JRGki 7333 – Drina, JRGki 6906, leglo 1. 5. Rejec Josip Kavčič, Preserje 79, 65295 Branik.

Posavski goniči:

Eron Negojniški, JRGp 10026 – Bara, JRGp 7009, leglo 7. 5. Rejec Mencinger Franc, 62382 Mislinja (št. 90).

Balkanski goniči:

Lesi, JRGb 7452 – Hela Meninska, JRGb 10001, leglo 23. 6. Rejec Janez Tešar, Škrjančevo 1, 61235 Radomlje.

Hiti Meninski, JRGb 10004 – Cera, JRGb 10012, leglo 22. 7. Rejec Lojze Ravnikar, Mandeljčeva 8, Kranj.

Hanoveranski barvar:

Brin, JRHB 175 – Brina, JRHB 53, leglo 20. 4. Rejec Gojitveno lovišče Rog, Roška 25, Kočevje (vodnik Maks Konečnik).

Nemški prepeličarji:

Kuno v. Gerowerker, JRPr 11 – Biba z Boča, RMPPr 72, leglo 31. 7. Rejec Maks Pehar, Dravski dvor 11, 62312 Orehova vas.

Kinološka zveza Slovenije

Razveljavitev

Vpis prijavljenega legla brak-jazbečarjev v register mladih psov rejca Janeza Selana iz Ljubljane, Tesarska 1,

se razveljavi, ker mladiči ne ustrezajo predpisnemu standardu. V tem primeru gre za mladiče: Dan, RMBj 4362; Darko, RMBj 4363; Das, RMBj 4364; Don, RMBj 4365; Dina, RMBj 4366; Dora RMBj 4367. Izdane dokumente je takoj vrniti Kinološki zvezi Slovenije.

Prijavljene in zaščitene psarne

»El Comibes« za Chihuahua, lastnica Betka Koželj, Radovljica.

»Hipodromska« za lovske terierje, lastnik Janez Kovačič, Kmetijska ulica 3–6, Maribor.

»Piroška« za šnaučerje, lastnik Tone Marinšek, Na jami 3, Ljubljana.

»Zaplanska« za jamarje, lastnik Andrej Tollazzi, Dol. Logatec.

»Parož« za nemške prepeličarje, lastnik Jože Škoflek, Klanc 73, p. Dobrna.

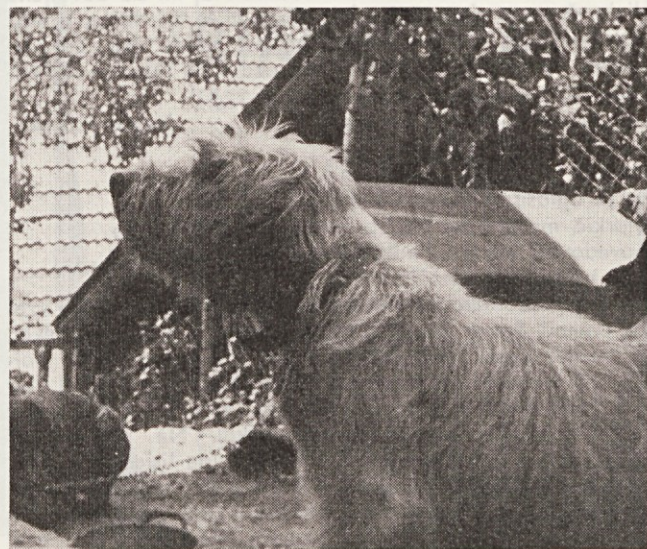
»Piškova« za nemške prepeličarje, lastnik Maks Pöher, Dravski dvor 11, p. Orehova vas.

»Rožni vrt« za ptičarje, lastnik dr. Franc Dolinšek, Poljanska 79, Ljubljana.

Kinološka zveza Slovenije

Resasti istrijanec Aras je odličen gonič lisice, lastnik Jože Kralj, Ljubno ob Savinji

Foto F. C.

Nenavadni doživljaj »štirinožnega prijatelja«

V lovski družini smo člani različnih stanov z višjo izobrazbo, iz delavskih vrst in le malo jih je kmečkega stanu. Vsi radi zahajamo v lovišče, najraje v nižinski revir na fazane in jerebice.

V višinski predel, kamor ni dostopa z avtom, nekatere preveč ne vleče. Vračajoč se z lova včasih zaidemo tudi tja, kjer »bog roko ven moli«, da prijetno utrujeni družno obujemo spomine. Ker nas naše »boljše polovice« zaradi oddaljenosti ne morejo priganjati h kosilu, nas namesto njih posvarijo štirinožni prijatelji. Te vodimo s seboj na vrvcici. Srečnejši se z gospodarjem gosposko vozijo v avtomobilu. Najde se pa tudi tak lastnik, ki psa enostavno priveže za avto, da mu pomaga »zavirati«, ali pa je prepričan, da psu nekaj »kondicijskega treninga« ne škodi.

Če tak lastnik želi imeti od tolikanj opevanega »štirinožnega prijatelja« še več koristi, naj ga drugič priveže pred avtomobil, morda je »pasja sila« enakovredna »konjski«. In tudi bencin se je podražil...

Iz LD Prebold

Šaljive

Ko so se v Podbrezjah pojavili divji prašiči

Do takrat ni bilo nikoli slišati, da bi se v podbreških gozdovih pojavili divji prašiči. Nekega dne leta 1948 pa je prišel Klinar v gostilno k Filipu in trdil, da je našel v Brdu nad vasjo sledove divjih prašičev. Tega mu seveda niso verjeli. Ko pa je prišel z enako vestjo še Žagar, se je lovec Blaž le zganil in šel sam pogledat. Res je tudi on našel pri Klinarjevem stogu sledove divjega prašiča in precej daleč naokrog razrto zemljo ter kot neovrgljiv dokaz še njegov odpadek. Zaiskrile so se mu oči v pravi lovski strasti. Iz žepa je vzel kos papirja, ga razgrnil na tla in nanj varno položil »dokazni material«. Z mahom si je nato postlal žep in dragoceni dokaz varno spravil. Ko se je vrnil k Filipu, mu je pomolil pod nos nezpodbiten dokaz, da je Klinar to pot le govoril resnico. Blaž je hitro obvestil vse lovske tovariše od Jaka, Podržaja do Cirila v Grabnu. Vsem je pripovedoval o svežih sledovih divjih prašičev in pri vsakem je izvil iz žepa »dokaz resnice« ter mu prepričal oči in – nos.

V Podbrezjah pa je premalo lovev, da bi sami ukrotili divje črne mrcine, zato je Blaž poklical na pomoč še lovske tovariše iz Nakla.

Tekel je na pošto in zahteval nujen telefonski razgovor. Ko mu je poštar v vsej naglici preskrbel zvezo in se je oglasil iz Nakla lovec Markič, mu je hitel Blaž pripovedovati, da je v Podbrezjah trop divjih prašičev in da prosí vse naklanske lovece za pomoč. Sprva mu Markič ni verjel. »Beži, beži, Blaž, ne brij norcev!« ga je zavrnil. Toda Blaž je v svojem navdušenju hitro potegnil iz žepa dokaz, ga pomolil k telefonski slušalki in dejal: »Le poglej, saj imam d... divjega prašiča!«

Poštar se je temu razgovoru od srca nasmejal ter zaželel prijatelju Blažu lovski blagor na pogonu.

Lovci iz Podbrezij in Nakla so se kmalu zbrali ter napravili velik pogon. Steklenica »heruša« v malhi in pesem »Mi smo lovci...« sta jih navduševali še bolj. Prišli so do svežih sledov in ugotovili, da je divjih prašičev manj, kakor se je govorilo. Naključje je hotelo, da je merjasca prvi zagledal Filip, ki se povsod drži izreka: »Če prehitro puška počí, zdrav iz grma zajec skoči.« – Prepozno je sprožil puško in njegov strel je bežečo žival pognal v še hitrejši beg tja proti Ljubnemu. Seveda je bil Filip kriv neuspelega pogona. Posebno hud je bil vročekrvni Podržaj. Za »kazen« je moral Filip peljati vse lovce v svojo gostilno in jih pogostiti.

Blaž je še vedno nosil v žepu »dokaz«. Toda Blaž in lovski tovariši iz Nakla sta imela enaka suknjiča. Po zalivanju z dobro kapljico je naneslo, da sta jih zamenjala. Po »zadnjem pogonu« pri Filipu jo je naklanski lovec židane volje mahal domov. V lovskega navdušenju pa je čisto pozabil na ženino naročilo, naj iz trgovine v Podbrezjah prinese kvas, ki ga takrat slučajno v Naklem niso imeli. Seveda je žena že dolgo spala, ko je mož prišel domov. Zjutraj pa je bila prva na nogah. Segla je v možev žep po kvas, da zamesi kruh. Kaj je bilo potem, ne smem povedati. Naj mi bo dovoljeno postaviti le to, da se je mož menda zbudil ves črn po obrazu – od »kvasa« iz Podbrezij.

Janez Kozjek

Janez iz Hrovače je pripovedoval...

»Ob šestih na večer sem vzel nahrbtnik, v nahrbtnik »deko«, puško in drugo ter – hajdimo. Ko sem prišel na mesto, sem si uredil sedež in čakal. Ne čakam pet minut, pride lisica. Pomerim. Pok! Lisica odskoči in gre naprej. Tudi jaz sedim kar naprej. Ne čakam niti deset

minut, kar se privali črna gmota – merjasec. Tega moram pa bolje »poškeleti«, da spet ne zgrešim. S kroglo iz druge cevi! Stisnem. Pok! Črna gmota ostane na mestu. Čez nekaj časa se merjasec malo povalí, dober si...

Jaz pa sedim kar naprej. Čez četrte ure pride divja mačka, povoha ležečo gmoto, se malo pretegne in zopet skrči. Pok! Mačka odskoči in gre naprej. Ampak jaz sedim kar naprej in si mislim, zakaj nisem ustrelil, ko se je pretegnila. Pretegnjeno je lažje zadeti, ker je daljša, večja kakor pa skrcena, ko je manjša. Potem nisem več čakal kar naprej, ampak sem šel pogledat ležečo črno gmoto. Pa sem velikana merjasca predolgo pustil ležati, ker se je spremenil v majhnega jazbeca...

A. Šobar

Izpraševalec: »Kaj veste o medvedu?«

Kandidat samozavestno: »Medved pleše, če mu tolčemo na boben.«

Izpraševalec: »No, mogoče pa veste še kaj o medvedu?«

Kandidat: »Ko je cigan vodil skozi našo vas medveda, sem videl samo to. Možno pa je, da zna še kaj, a žal tega nisem videl.«

A. M.

Dve nerodni

Na lovu na divje prašiče se je Venceljnu zgodilo nekaj neprijetnega. Zato je na poti domov skočil v trgovino in povprašal mlado prodajalko za pultom:

»Ali imate spodnje hlače?«
»Jaz ne, poslovođa tamle jih ima,« je hitro odvrnila.

– Špula –

Na lovskega izpitu

Izpraševalec: »Kako priključimo lisico?«

Kandidat dolgo premišljuje, nato se mu zbistri obraz: »Aha, aha, že vem: kum, kum, kum.«

Izpraševalec komaj zadržuje smeh in ga vpraša: »No, koliko lisic ste pa na ta način priklicali?«

Kandidat: »Jaz še nobene, pač pa je naša soseda graščakinja svojo udomačeno lisico vedno tako priklicala.«

Zaslужil je

Rafka ni bilo v pravem času domov z »zadnjega pogona«, zato ga je žena šla iskat z valjarjem. Vsa naježena se postavi h gostilniškemu vratom. Ko se ven prikaže lovski klobuk in valjar udari po glavi, žena spozna, da je mahnila Viktorja. »No, tudi tebi ne bo škodilo, tudi ti bi moral biti ob tej uri doma,« se znajde Rafkova žena.

– Špula –

HIRTENBERG

OD LETA 1860 V AVSTRIJI IN PO SVETU

šibrene in krogelne naboje za lov, športno orožje in netilke dobavljam po ugodnih pogojih preko Lovske zveze Slovenije in področnih lovskih zvez

Generalni zastopnik za Jugoslavijo

Hans Fanzoj

PUŠKARNA

BOROVlje — AVSTRIJA

Stalno imam tudi na zalogi: repetirke sistema Mauser, kalibrov 7×64 in $6,5 \times 68$, s strelnim daljnogledom, cena 4950 avst. šilingov;

optične izdelke Swarovsky-Absam, Tirolska, kakor daljnogleda Habicht 7×42 in 10×40 , strelne daljnogleda in raztegljive enogleda odlične izdelave;

originalni tirolski loden in blago Cord kakor tudi vse druge lovske potrebščine; boroveljske lovske puške bokarice, trocevke — tudi polfabrikate — lastne izdelave.

Prevzemam tudi vsa popravila in montažna dela v lastnih delavnicah.

Kinološki referenti lovskih družin in lovskih zvez ter drugi lovci, združite prijetno s poučnim, odločite se, da boste prisostvovali

**uporabnostni tekmi psov
ptičarjev
vseh pasem**

ki jo prireja LZ Prekmurje 15., 16. in 17. septembra 1972 v lovišču »Fazan«, Beltinci.

Razpis v junijskem Lovcu!

Podrobnejša navodila o ocenjevanju psov bodo v avgustovi številki.

Fotoamaterji! LZ Prekmurje bo razpisala tudi natečaj za najboljše fotografije s te tekme. V določenih primerih bo možno fotografirati le s teleobjektivom, ker pse pri nekaterih predmetih ne bo dovoljeno motiti.

**TRGOVINA
LOVSKEGA OROŽJA**

GIANNELLA

TRST

Via C. Battisti 8 (blizu Stande)
Via B. Cellini 2 (blizu železniške postaje)

Velika izbira artiklov za lov, ribolov, podvodni šport in podobno

Orožje znamk Beretta, Franchi, Breda, Zoli in Bernardelli

Foto V. Dariš: Pred nevihto